

1. maj 2020

100 års DSU-arbejde på Lolland

– elementer til en historie i anledning af, at Danmarks Socialdemokratiske Ungdom fylder 100 år i 2020.

Af Per B. Christensen, formand for DSU-Maribo-Sakskøbing afdeling fra 1976-78.

Indhold

Indledning: DSU i opgang og nedgang	4
SUF kommer til Lolland	5
DSU-stiftes og Lolland-Falster bakker op	7
De første internationale lejre.....	9
DSU i 30-erne – international krise og vækst i medlemstal	12
DSU under besættelsen.....	16
Efter Krigen: Vækst og udsyn	21
DSU i 1950'erne – den kolde krig mærkes	22
1960'erne – der er også stille om DSU på Lolland	25
1970'erne – vanskelige økonomiske tider - ny opbakning til DSU.....	25
Sommerlejre og ØD	28
1980'erne en krisetid – ikke mindst i Nakskov.....	30
Integration kommer på dagsordenen	33
DSU i 2000-erne	34
Opsummering	38
Talentfabrik	38
DSU`erne var unge, når de fik ansvar	39
Kampagneorganisation	39
Frække, agile og pragmatiske	39
Andre hilseformer	40
Kompetenceudvikling	40
I ungdommen stiftes venskaber.....	40
Mere end en politisk ungdomsorganisation	41
Internationale i deres ageren og udsyn.....	42
Familier har præget DSU på Lolland i generationer	42
DSU'erne kender den røde sangbog	42
De ledende DSU'ere er blevet yngre og der er heldigvis kommet flere kvinder til	42
Den socialdemokratiske presse har betydet noget ekstra for DSU på Lolland.....	42
Interview med den nuværende formand for DSU-Lolland i 100 års jubilæumsåret, Julie K. Madsen	44
Formænd for DSU.....	47
Kilder.....	49

Billede på forsiden: DSU`ere med stormfaner på sommerlejren i 1983 på Trelde Næs ved Fredericia. Flere DSU`ere fra afdelingerne i det tidligere Storstrøms amt sammen med forbundsformand Jan Petersen (formand fra 1982-86)

Nedenstående beretning er skrevet i anledning af Danmarks Socialdemokratiske Ungdoms 100-års jubilæum på landsplan, d. 8. februar 2020.

Min fortælling er ikke en fuldstændig og stringent historisk beretning om DSU's virke på Lolland gennem 100 år. Hertil har jeg ikke haft tilstrækkeligt kildemateriale. Men det er et forsøg på at give nogle billeder og nedslag på DSU-afdelingernes skiftende aktiviteter på Lolland gennem 100 år. Jeg håber, at nuværende og tidligere medlemmer af DSU vil have glæde af min lille beretning.

1. maj 2020

Per B. Christensen

Indledning: DSU i opgang og nedgang

I lighed med de andre politiske ungdomsorganisationer, er det gået op og ned med DSU-arbejdet på Lolland igennem de 100 år. I perioder har DSU været meget aktive og med god tilslutning og i andre perioder har aktiviteten næsten været hvilende. Det er sårbart at være en forholdsvis lille forening af unge, der skifter bopæl, når de skal videre i livet for at gennemføre en uddannelse.

Antallet af foreninger har også varieret meget i løbet af de 100 år. I perioder har der været afdelinger i næsten alle købstæderne på Lolland og i lange perioder også på landet. Den mest kontinuerlige foreningsaktivitet har dog været knyttet sig til byerne Maribo og Nakskov. Derfor fylder aktiviteten i disse 2 byer mest i denne lille beretning.

Foreningerne på Lolland havde sit største medlemstal i 1930'erne, i 1940'erne og delvist i 1950'erne. Med indgangen til 1960'erne var DSU's medlemstal faldet til 10.000 på landsplan og det har næppe været større end 500 på Lolland-Falster. DSU går i denne periode fra at være en "massebevægelse", der henvender sig bredt til arbejderungdom med idræt, kultur og politik til være en mere rendyrket politisk ungdomsorganisation. Med velstandsstigningen i 1960'erne opstår der flere fritidstilbud. De unge har også flere penge mellem hænderne til "købe" oplevelser for. I kommunerne opstår der bredere funderede tilbud til de unge i ungdomsklubberne og i ungdomsskolen. Disse tilbud opfylder et behov, som de unge i tidligere generationer bl.a. har fået dækket i de politiske ungdomsorganisationer.

I løbet af 1960'erne faldt medlemstallet yderligere i alle politiske ungdomsorganisationer, ligesom det samme gjorde sig gældende i moderpartierne. DSU var især klemmt af de græsrodsorganisationer, der fulgte i kølvandet af "atommarcherne", af Vietnam krigen og som følge af ungdomsoprøret i 1968. Foreningen søgte at gennemføre nye aktivitetsformer i perioden fra 1967-70 og også videre i 1970'erne. Samtidig lagde man en mere kritisk linje overfor moderpartiet, bl.a. i miljøspørgsmål, i uddannelsespolitikken og i udenrigspolitikken. I slutningen af 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne var der atter godt gang i DSU-arbejdet på Lolland og med mange afdelinger.

Det har som oftest været en lille gruppe af unge, der har båret den politiske kerneaktivitet i DSU og det er også kendetegnende, at de samme familier har været aktive i foreningen igennem flere generationer.

Unge mennesker handler i nutiden og ser mod fremtiden. Det er godt! Men når det handler om arkivalier fra foreningsarbejdet ville det have været godt, hvis flere DSU-bestyrelser havde haft sans for, at deres protokoller, faner, billeder kunne være interessante for eftertiden. Jeg har haft god hjælp af de lokalhistoriske arkiver i Maribo og Nakskov og af tidligere DSU'ere, men der er perioder, hvor jeg ikke har haft meget tilgængeligt stof. Det gælder perioden fra slutningen af 1960'erne til begyndelsen af 1970'erne og det gælder i dele af 1990'erne. Der kan derfor være vigtige begivenheder og i hvert fald personer jeg er kommet til at overse. Det beklager jeg, for det har ikke været hensigten.

SUF kommer til Lolland

DSU Nakskov blev stiftet d. 5. december 1909 og DSU Maribo tilsvarende d. 12. september 1917. Det er egentlig lidt forkert at sige, at det var henholdsvis DSU Maribo og Nakskov, der blev stiftet ved disse lejligheder, teknisk set var det afdelinger af forgængeren til DSU, Socialdemokratisk Ungdomsforbund (SUF).

Socialdemokratisk Ungdomsforbund (SUF) afholdt sin første nationale kongres i 1905.¹ Her vedtog man at bakke fuldt og helt op om Socialdemokratiets politiske program og at støtte partiet ved valg. Siden Socialdemokratiets start i 1871 havde forskellige grupperinger af unge forsøgt at etablere sig. Det første egentlige forslag til en organisation for unge socialister i Danmark blev fremsat i 1872 af xylograf² August Toucher, men ideen om at samle de 14 til 18-årige blev ikke ført ud i livet, bl.a. fordi forslagsstilleren blev syg og døde bare 26 år gammel i 1874.

I SUF's første år fyldte kampen mod militarismen og kapitalismen meget, hvorfor 1. verdenskrig og revolutionerne der fulgte, også optog organisationen. SUF var også bekymret for den stigende ungdomsarbejdsløshed, ligesom SUF kæmpede for en nedsættelse af valgretsalderen til 21 år, samt naturligvis stemmeret for kvinder (1915-grundloven).

I Nakskov oprettes foreningen som tidligere nævnt allerede d. 5. december 1909. Det giver god mening, fordi industrialiseringen og organiseringen af arbejderne først slår igennem i Lollands røde hovedstad mod vest. Den socialdemokratiske forening i Nakskov stiftes således allerede i 1884, mens den tilsvarende i Maribo først stiftes 7 år senere i 1891.

Den reelle stiftelsesdag for SUF-Nakskov er dog nok snarere d. 28. november 1909³, hvor en række unge arbejdere havde indkaldt til møde i "Socialdemokratens" ekspeditionslokale i forsamlingsbygningen. Her taler redaktør og senere byens første folkevalgte borgmester og

---

¹ Ungdom mellem to verdenskrige, Johannes Jacobsen, Fremad, 1945

² xylografi er en gammel højtryksteknik der anvendes i forbindelse med bogillustrationer

³ Nakskov Socialdemokratiske forenings 100 års jubilæumsskrift, 1984

folketingsmedlem Sophus Bresemann.⁴ 38 unge medlemmer melder sig straks under fanerne. Det konstituerende møde holdes ugen efter og så går det slag i slag. Der holdes medlemsmøder hver uge med politiske diskussioner, men også mere alment oplysende emner på programmet. Det første foredragsemne af den karakter, står redaktionssekretær og senere redaktør for "Lolland-Falsters Socialdemokrat" og senere borgmester i Nakskov, A. E. Hansen⁵ for. Han ta

Billede af den første Arbejdernes Forsamlingsbygning i Nakskov. Her holdt SUF'erne i Nakskov deres møder. Kilde: Socialdemokratiet i Nakskov, 100 års jubilæumsskrift, 1984

ler bl.a. imod den fordummende litteratur og advarer mod Nick Carter romanerne (den tids kriminalromaner) og opfordrer til at læse ordentlig litteratur. Mange DSU-afdelinger indkøber i øvrigt bøger, som de lader gå på omgang i medlemskredsen.

På Lolland-Falster stiftes SUF (DSU) distriktet i 1917 altså godt 2 år før DSU officielt stiftes. Den 16. december 1917 mødtes afdelingerne på Lolland-Falsters kreds for at danne kredsarbejdet.⁶

På kredsens delegeretmøde d. 28. april 1918 er der afdelinger i Nakskov, Maribo, Søllested, Gedser, Stubbekøbing og Nykøbing. Kassebeholdningen er på beskedne 32 kroner! Foreningen er dog så slagkraftig, at den allerede i juli 1918 arrangerer et sommerstævne i Kohavepavillonen i Nykøbing (Der hvor også fodboldklubben B. 1901 har fodboldbaner). Der var deltagelse fra afdelingerne i Maribo amt samt Næstved og Vordingborg-afdelingerne fra Præstø amt. Der er imidlertid også kommet en af ny afdeling i Sakskøbing.

---

⁴ Redaktør for Lolland-Falsters Social-Demokrat fra 1901-1919, den første folkevalgte borgmester i Nakskov og på Lolland fra 1914-28. Han var hovedkraften bag, at Nakskov blev en af de første velfærdskommuner i Danmark med boligplanlægning, social forsyning, skolebespisning, gratis skoletandpleje og skolelæge, skoler med moderne faciliteter og idrætsanlæg med badeanlæg til svømmeundervisningen. Sammen med Hartvig Frisch de 2 største national kendte profiler fra Lolland. Medlem af rigsdagen (folketinget) fra 1913-35. Der er rejst en statue af Bresemann overfor Ny Dags gamle hovedbygning i Nakskov. Døde 80 år gammel i 1945.

⁵ Borgmester i Nakskov fra 1928-1934, afløser Sophus Bresemann.

⁶ Socialdemokratisk Ungdoms protokol for Lolland-Falster 1918-24, Lokalhistorisk arkiv Maribo

Der er tale ved den daværende formand Ernst Christiansen om det, han benævner som de militære skandaler i 1. verdenskrig, som endnu er 4 måneder fra sin afslutning. Hans pointe er, at stormagternes politik har bidraget til, at unge arbejdere fra de europæiske lande har været tvunget til at slå med hinanden og at det har fået fatale følger. Der er også tale ved folketingsmedlem A.C. Meyer⁷. Der afsluttedes med en fest.

I 1918 er der følgende medlemstal⁸ i foreningerne på Lolland-Falster:

- Nykøbing F: 218
- Nakskov: 80
- Maribo: 76
- Stubbekøbing: 70
- Sakskøbing: 70
- Gedser: 24

DSU-stiftes og Lolland-Falster bakker op

De dramatiske omvæltninger under og efter 1. verdenskrig fik betydning for SUF⁹. Under 1. verdenskrig, hvor Thorvald Stauning blev kontrolminister, opstod adskillige sammenstød mellem Stauning og SUF-formanden, Ernst Christiansen. SUF-formandens inspiration fra Rusland og tyskerne Rosa Luxembourg og Karl Liebknecht var ikke til at tage fejl af. Ernst Christiansen stod for en mere vidtgående og utålmodig politisk linje end Stauning. Ved Socialdemokratiets kongres i 1919 tager Stauning et markant opgør med SUF og efter kongressen beslutter SUF at ophæve de formelle bånd til Socialdemokratiet. Herefter valgte et mindretal på 2.000 medlemmer at melde sig ud og d. 8. februar 1920 blev Danmarks Socialdemokratiske Ungdom (DSU) stiftet.

Allerede i pinsen samme år holdt DSU kongres i Nyborg og her gik man ifølge beskrivelserne i "kødet" på kommunisterne. Man kaldte dem for "Splittelsesbevægelsen". I en kongresresolution udtalte DSU, "*sin skarpeste Fordømmelse af de Splittelsesforsøg, der er iværksat til Skade for Arbejderklassen*".¹⁰ Kommunisterne forsøgte at hindre de unge socialdemokrater i at få fodfæste, men DSU fik hurtigt fremgang og mange SUF`ere vendte tilbage til den reformistiske linje. I 1921 rundede DSU's medlemstal på 5000 og i 1925 10.000.

Forsvarsspørgsmålet fylder også meget hos de unge socialdemokrater på Lolland-Falster og det samme gør relationen til forbundet. I 1920 beslutter hver enkelt afdeling på Lolland-Falster, om man vil forblive medlem af SUF eller af DSU. Alle tilslutter sig DSU med det udgangspunkt, at "*man ønsker en rigtig og ægte socialdemokratisk ungdom (red: der bakker op om*

---

⁷ Politiker og digter, der døde forholdsvis ung og som er kendt for oprettelsen af bl.a. DUI og arbejderidrætten, for teksten "Flyv højt hvor sang på stærke vinger" til Internationale og for sine provinskampagner.

⁸ Kilde: Protokol for DSU i Maribo amt, lokalhistorisk arkiv, Maribo

⁹ Kilde: Ungdom mellem to verdenskrige, Johannes Jacobsen, Fremad, 1945

¹⁰ Kilde: Ungdom mellem to verdenskrige, Johannes Jacobsen, Fremad, 1945

partiet) og som kan og vil organisere arbejderungdommen." Man drøfter også, hvordan man kan agitere for bladet "Rød Ungdom" og om man kan udbrede kendskabet til distriktsbladet. Det er ikke overraskende, at afdelingerne på Sydhavsøerne tilslutter sig den reformistiske linje, for den mere revolutionære ide og tilslutningen til kommunisterne kom aldrig til at stå rigtig stærkt på Lolland. Kun i en periode i 1930'erne og især efter oprøret i Nakskov i 1931, hvor politi og forsvar blev sat ind mod de arbejdsløse aktionerende arbejdere samt ved et kommunalvalg¹¹ under krigen og ved folketingsvalget i 1845 kom DKP kortvarigt til at spille en rolle i Lollands største by.

I de følgende år kommer der også en ny afdeling til i Nysted, men det koster kræfter og penge at få de små afdelinger i Sakskøbing og Nysted til at "køre" og afdelingen i Nysted må lukkes ned igen¹². Afdelingen i Sakskøbing har økonomiske vanskeligheder, som lokalforeningen ikke helt kan udrede i forhold til kredsen. I det hele taget fylder økonomi meget i kredsens første år. Fordeling af økonomi mellem store og små afdelinger, diæter til kredsmøder og kongresser, kredsbladets økonomi, kontingent til kredsen og meget mere går igen i referaterne fra kredsmøderne. Man kan godt fornemme, at pengene er små i afdelingerne og ligeså blandt afdelingernes medlemmer.

Man bliver dog ufortrødent ved med at arrangere studiekredse med alment oplysende emner og om militærspørgsmål. Sommerstævnet er årets store begivenhed, der samler afdelingerne på Lolland-Falster og også i de følgende år afholdes stævnet i "Kohavepavillonen" i Nykøbing. Der arrangeres foredragsturneer, blandt andet med det formål at danne nye afdelinger og hverve nye medlemmer, og man forsøger at rekruttere tidens "hotte" navne, som H.P. Sørensen¹³, K.K. Steincke, justits- og socialminister i en meget lang årrække, Finansborgmester Jens Jensen, der var den første overborgmester i København, Gustav Petersen, senere formand for HK og for folketinget fra 1950-64¹⁴, og Christian Christensen, DSU's første formand i 1920 og senere minister, som talere.

I 1924 arrangeres der et internationalt stævne i Aarhus, hvor DSU's hovedsæde lå dengang, og hvor også DSU'ere fra Lolland deltager. Emnet for stævnet er, hvordan man styrker samarbejdet blandt arbejderungdommen i Europa og hvordan man undgår en ny stor krig¹⁵.

Fra 1924¹⁶ foreligger der en selvstændig dokumentation, foreningsprotokol, for det socialdemokratiske ungdomsarbejde i Maribo. Protokollerne beretter om gode tider, hvor der skete

---

¹¹ Ved kommunalvalget under krigen kunne DKP ikke opstille i Nakskov. Men nogle kommunister opstillede på andre lister.

¹² Afdelingen forsøges genoplivet flere gange, uden stor opbakning fra lokalredaktøren på "Socialdemokraten" i Nysted, hvilken kredsen begræder, fremgår det af kredsprotokollen fra 1918-24, Maribo Lokalhistoriske Arkiv

¹³ Overborgmester i København fra 1946-56.

¹⁴ Gustav Pedersen, Erindringer og konklusioner fra et liv i politik, Fremad, 1979, ved Tage Kaarsted og Jørgen Thomsen

¹⁵ Man kaldte 1. verdenskrig for "Den store krig" indtil der kom en ny stor krig i 1939.

¹⁶ Protokol for DSU Maribo, 1924-31, Maribo lokalhistoriske arkiv,

meget, men også om tider, hvor ungdomsarbejdet er gået helt eller delvist i stå. Protokollerne handler ikke så meget om det politiske, men mere om hvem der har hvilke poster og det sociale omkring foreningen. Til stiftelsesfesten koster kaffe og kage 85 øre og der afholdes andespil, hvor et gennemgående kort koster 1 krone.

Af DSU-Nakskovs vedtægter fra 1924¹⁷ fremgår bl.a., at afdelingen:

”-skal vække Interessen for Tidens store sociale, politiske og kulturelle Spørgsmål i Overensstemmelse med DSU’ s Program. Formålet søges gennemført:

- 1) Ved afholdelse af oplysende Foredrag, Diskussionsmøder og gennem Studiekredsvirksomhed
- 2) Ved at samle Arbejderungdommen til smukke Ungdomsfester, kammeratlige Sammenkomster, Friluftsvirksomhed o. s. v.”

Man kan være medlem af DSU, når man er fyldt 14 år og hvis man er over 22 år, skal man også være medlem af Socialdemokratiet.

I 1925, året efter den første socialdemokratiske regering kommer til, omtales et sommerstævne for DSU-kredsen på Midtjylland med 14 telte i Bangs Have. Man kalkulerede med 10 personer i hvert telt, så man har ligget tæt. Man ønsker undervisningsminister Nina Bang som hovedtaler og hvis hun ikke kan, så statsminister Stauning. Begge potentielle talere melder dog afbud. Men det vidner da om en ambitiøs forening!

De første internationale lejre

DSU-afdelingerne på Lolland er allerede fra den første tid meget internationalt orienterede. De deltager i 1920’erne og 1930’erne i internationale DSU-lejre i Amsterdam, Stockholm og Helsingfors.

Det senere folketingsmedlem fra Nakskov-kredsen Jacob Sehested Grove¹⁸ beretter levende om ungdomsstævnet i Amsterdam i 1926. Det finder sted 3 år efter at IUSY, International Union of Socialist Youth, er stiftet og lejren finder sted i regi af IUSY. Han beretter om et fakeltog med deltagelse af mere end 10.000 mennesker, om teltlejren, hvor man sover 10 i hvert beduintelt, og om fredelige demonstrationer, som de hollandske kommunister prøver at intervenere. Det gør indtryk på de unge danskere! Teltlejren er opbygget i gader, der har navne, svarende til tidens arbejderledere. Der er en Marx-straat, Branting¹⁹ straat, Stauning Straat, Bebel²⁰ straat. Grove er meget imponeret af de unge tyske²¹ og hollandske

---

¹⁷ Lokalhistorisk arkiv, Nakskov

¹⁸ Jacob Sehested Grove, Scrapbog, artikler til Lolland-Falsters socialdemokrat, Nakskov lokalhistoriske arkiv.

¹⁹ Hjalmar Branting, svensk statsminister i flere perioder og medstifter af Socialdemokratiet i Sverige

²⁰ August Bebel, Tysk socialdemokrat, medstifter af Sozialdemokratische Arbeiterpartei i 1869 (forgænger til SPD)

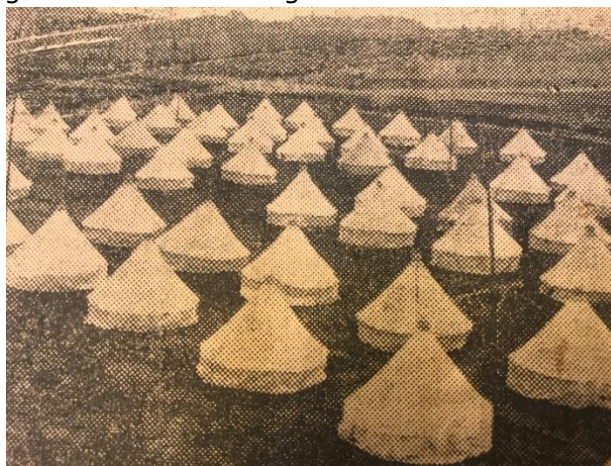
²¹ Indtil 1933 var DSU og det danske socialdemokrati i høj grad inspireret af søsterpartiet i Tyskland. Socialdemokratiets Gimleprogram fra 1876 er næsten en direkte oversættelse af det tyske Gothaprogram. Stauning, Hedtoft og H.C.

socialdemokraters evne til at organisere og til at vandre. De er både udholdende og afholdende. De ryger og drikker ikke, når de er på tur!

I 1927 er der atter lejr. Denne gang i Stockholm. Igen skriver Sehested Grove begejstret hjem til "Lolland-Falsters socialdemokrat." I 1932 tager DSU'erne med deres blå bluser og røde

faner til Helsingfors over København, Malmø, Stockholm og Åbo. Der deltager 70 danskere, 100 estere, 200 svenskere og flere tusind finner. I Finland er der uniformsforbud, så danskerne må ikke have deres blå bluser og røde flag med. Det gør også indtryk på den unge mand fra Nakskov, at den fascistiske Lappo-bevægelse²² er så stærk og at den finske befolkning generelt er så forarmet. Lejren finder sted omkring midsommer, så danskerne tager del i midsommerfesten med gymnastikopvisninger, sang og folkedans.

Turen til Finland er den sidste DSU-Nakskov beretter om. Det bliver mere trangt i Europa efter nazisterne er kommet til magten i Tyskland i januar 1933. Mange af de unge tyske socialdemokrater kommer senere i koncentrationslejr og bevægelsen bliver forbudt.

Teltlejren til ungdomstævnet i Amsterdam

1926²³

Jacob Sehested Grove bliver i øvrigt senere folketingskandidat for Socialdemokratiet i Nakskov kredsen. Han er valgt fra 1943-45 og bliver også valgt ved det første valg efter krigen i oktober 1945, hvor Socialdemokratiet mister 18 mandater og hvor bl.a. den ledende socialdemokrat Hartvig Frisch²⁴ mister sit mandat i Maribo-kredsen. Sehested Grove nedlægger sit mandat en måned efter han er genvalgt. Måske efter pres fra partitoppen? Han giver derved plads til Hartvig Frisch, der i 1947 bliver undervisningsminister.

Sehested Grove er en meget flittig og mangesidig foredragsholder og agitator. I november 1928 er han på besøg i Maribo, hvor han holder et foredrag for DSU'ere og socialdemokrater om "værdien af ungdomsarbejde", så de unge arbejderbørn bliver bevidste og "ikke hænger på gadehjørnerne".

Hansen talte også tysk, bl.a. fordi de havde rejst i Tyskland og været på Arbejderhøjskolen i Tinz, i Thüringen som helt unge.

²² Finsk fascistisk bevægelse. Stiftet i 1929 i byen Lappo. Inspireret af Mussolini. Anså de finske socialdemokrater som kommunister.

²³ Kilde: Nakskov Historiske Arkiv

²⁴ Hartvig Frisch er en ledende socialdemokrat, politisk ordfører, undervisningsminister. Kom efter krigen i modvind på grund af sin kritik af modstandsbevægelsens stikkerlikvideringer under krigen. Mest kendt for bogen "Pest over Europa". Det var ham der afskaffede at navneord skulle skrives med stort og han indførte bolle-å`et.

Det lader til, at han trænger igennem med sit budskab. Til julemødet i DSU-Maribo, hvor 35 medlemmer deltager, er der en debat om "Moderne Dans", som man enes om erget fjas! Nej, så hellere synge fra den røde sangbog. Man slutter aftenen med "Vi vandrer sol i møde".²⁵ Til julemødet bliver der solgt julebøger og lommebøger til medlemmerne og de unge røde maribonitter beslutter, at der skal holdes Karneval i 1929. Dog er der 5 medlemmer, der stemmer imod.

I det hele taget er DSU-Maribo i denne periode præget af brydninger. Man strides med de nyoprettede afdelinger i Holeby og Bandholm om, hvem der skal tælle som medlem i hvilken afdeling og der er stridigheder om nedsættelse af et dilettantudvalg. Det ender med en kampafstemning, 11 for og 10 imod dilettant. Stykket der opføres hedder "Nerveklinikken" og meget tyder, da også på, at man slider lidt på hinandens nerver i den lille afdeling på Midtjylland.

DSU`ere med blå uniformer i 1930`erne. Uniformer og røde flag var ikke velset ved lejren i Finland i 1932²⁶

Aktiviteterne er mangesidige i 1929, hvor den internationale økonomiske krise for alvor slår igennem efter krakket på Wall Street. Der afholdes en skakturnering, der arrangeres cykeltur til Nysted, man deltager i et Wienerstævne, der afholdes en fest til støtte for de arbejdsløse og den kendte Herluf Christiansen fra Aarhus er forbi og fortælle om værdien af den socialdemokratiske presse²⁷.

---

²⁵ Igen tysk inspiration. "Vi vandrer sol i møde" er oversat fra tysk, der på originalsproget hedder "Dem Morgenrot entgegen". Er god at vandre til 😊

²⁶ Kilde: Ungdom mellem 2 verdenskrige, 1945

²⁷ Se også opsummeringen.

DSU i 30-erne – international krise og vækst i medlemstal

I 1930'erne og 40'erne er der god baggrund for det socialdemokratiske ungdomsarbejde tager fart på *hele* Lolland. Det er en periode med international krise, med høj arbejdsløshed og hvor værdien af at organisere sig og stå sammen slår igennem hos de unge. Det er også en periode med store brydninger i Europa og i Danmark. En række ungdomsorganisationer begynder at gå med uniform, blandt andet Konservativ Ungdom. Inspirationen fra den store sydlige nabo er ikke til at tage fejl af.

På DSU's kongres i 1934 er der en gruppe af unge, med den senere statsminister Jens Otto Krag som hovedkraft, der er fortalere for en enhedsfront med de unge kommunister mod fascisme og kapitalisme. De foreslår, at det såkaldte trepilemærke bliver gjort til officielt DSU-tegn. H.C. Hansen²⁸, der er DSU formand på dette tidspunkt, får dog nedkæmpet "kupforsøget". Jens Otto Krag undgår at blive ekskluderet, men det er måske med til at skabe et dårligt forhold mellem Krag og HC også da de kommer i regering sammen. DSU'erne fra Lolland bakker op om forbundsformandens linje.

DSU Nakskov arrangerer rigtig mange aktiviteter i 1930'erne. Man er selvfølgelig meget optaget af krisen ude i verden og den voksende arbejdsløshed herhjemme. Tiden er ikke let for den socialdemokratiske ledelse af kommunen, der lokalt skal styre gennem krisen. I 1930 dannes de arbejdsløses organisation og i februar 1931 besætter de aktionerende arbejdere byrådssalen, fordi de synes at socialdemokraterne og byrådet ikke gør nok for dem.

Billede af DSU's distriktsorkester for Maribo amt i 1930'erne²⁹

Formanden for arbejdsmændene Emil Hansen Kok er medlem af byrådet for socialdemokraterne og han bliver mere og mere presset mellem de aktionerende arbejdere støttet af kommunisterne på den ene side og sin position som byrådsmedlem for "regeringspartiet" på den anden.

I maj 1931 eskalerer situationen. DKP's 1.-maj-demonstration bliver forbudt. Det førte til gadekampe mellem politi og demonstranter, og også militæret fra Vordingborg blev sat ind.

---

²⁸ Senere partisekretær, formand for Socialistisk Ungdoms Internationale (SUI), statsminister og partileder fra 1955-60. Kilder: Bogen om H. C. Hansen, red. Viggo Kampmann og Jul. Bomholt, Fremad, 1960, H. C. Hansen, Claus Bjørn, Fremad, 2004, side 91 ff og DSU'eren, Specialudgave, 90 års skrift, 2010, side 7.

²⁹ Kilde: Artikel i Ny Dag, 1977, da DSU markerer 60 års ungdomsarbejde i Maribo.

Sagen kom for retten, og ni demonstranter idømtes fængselsstraffe.³⁰ Konflikten medfører, at kommunisterne i en kortere periode kommer til at stå stærkere i Nakskov, hvilket presser såvel DSU som moderpartiet. Det er tankevækkende, at DSU- Maribos protokol fra 1931 ikke nævner noget om konflikten i nabobyen.

D. 1. december 1934 har DSU-Nakskov dog kræfter til at holde et stort 25-års jubilæum. Der er taler af forbundsformand H. C. Hansen, man synger Volga-sangen Brødre lad våbnene lyne, som H. C. selv har oversat til dansk og der opføres en sketch. Året efter afholdes der Solhvervsfest.³¹ Der er Solhvervstale ved kommunelærer Otto V. Nielsen, der senere bliver vicedirektør i Københavns Kommunes skolevæsen. Herefter opføres en " Satirisk Skæmtekomedie i 3 akter" af Harald Bergstedt³² og med DSU-Nakskovs Alfred M. Date i hovedrollen som pave. Selvom det er tale om en solhvervsfest synger man dog "Glade jul", før man går over til dans til DSU' s distriktsorkester.

Programmet er tidstypisk. Der satses på kultur og oplysning. I 1930'erne styrker DSU sit oplysningsarbejde. Der arrangeres studiekredse i samarbejde med AOF og udover det politiske ndervises der også i mere almene fag som engelsk, tysk, maskinskrivning og samfundsforhold.

Under H.C. Hansens ledelse øger DSU sit medlemstal og i midten af 1930'erne er der 25.000 medlemmer fordelt på 400 afdelinger på landsplan. Kun KU havde på dette tidspunkt større tilslutning.

I Maribo kører det ikke helt på skinner i begyndelsen af 1930'erne. De skiftende formænd er ikke just tilfredse med medlemmernes opbakning. De har høje ambitioner på afdelingens vegne og økonomien kan ikke helt finansiere aktivitetsniveauet. På et tidspunkt må man låne penge af moderpartiet. Men der er også mange aktiviteter at glæde sig over.³³

I 1933 holdes et stort sommerstævne i Holmskoven³⁴ i Sakskøbing og her deltager en stor gruppe fra Maribo. Et af budskaberne fra talerne er, at man skal være opmærksomme på "De arbejdsløses Organisation" og den mobilisering fra kommunisternes side, der finder sted gennem denne organisation. Kommentaren er tidstypisk. Konflikten med kommunisterne på arbejdspladserne og på uddannelsesstederne fylder meget i DSU indtil Murens fald i 1989.

Udviklingen i Tyskland præger også DSU-arbejdet på Lolland i 1930'erne. I 1933 afholdes der et antinazistisk møde i Maribo, hvor der hverves 10 nye medlemmer til afdelingen. Et enkelt medlem bliver ekskluderet året efter, men det står ikke klart om dette medlem har ytret nazistiske sympatier. Kulturen bliver ikke glemt. Ved flere møder læses der op af Martin Andersen-

---

³⁰ Nakskov 31, Søren Kolstrup, Spar Knægt, 1977

³¹ I 1930`erne forsøgte socialdemokratiet og DSU at indføre en moderne solhvervsfest i stedet for den borgerlige og religiøst funderede juletræsfest. Solhvervsfesten var oprindelig en hedensk skik.

³² Omtales senere.

³³ Forhandlingsprotokol, DSU-Maribo afdeling, 1931-39, Privat eje.

³⁴ Dér hvor fodboldstadion og tennisbaner ligger i dag

Nexø's værker og 11. marts 1934 er der ikke mindre end 300 til DSU's årlige diletantkomedie. Samme år holdes der også Solhvervsmøde med tale af folketingsmedlem Hartvig Frisch³⁵.

I midten af 1930'erne holder DSU sine møder i lejede lokaler i "Logen", hvilket må være lokalerne i det tidligere Hotel Dana, i Suhrs gade i Maribo. DSU betaler 10 kr. om måneden i lokaleleje og det er et udtryk for, at der er kommet rigtig godt gang i foreningen. Der holdes Solhvervsfest sammen med den nystartede Hunseby afdeling. Der deltager 100. Her taler Jacob Sehested Grove fra Nakskov, en meget anvendt og flittig foredragsholder. Kredsformanden Karl Erik Hansen og Tage Wendt, Nakskov kommer også forbi og holder engagerende indlæg om "dansk parlamentarisme". I marts 1936 opfører forening et skuespil: "den røde smed", af Harald Bergstedt. Af titlen må man formode, at skuespillet har haft "det rigtige" indhold og har været agiterende i sin form.

DSU tænker også på dagen og vejen og på hvordan man får husholdningen til at hænge sammen. I 1930'erne stifter mange unge tidligt hjem, hvis de overhovedet kan få en lejlighed og derfor er det vigtigt, at medlemmerne får de rigtige forbrugsvaner. Til dette formål afholdes der en Brugsforeningsaften i efteråret 1936.

Udover øen kommer der i 1930'erne nye afdelinger til på landet, f.eks. i Hunseby, Østofte, Bandholm, Frejlev og Søllested. Den større opbakning til DSU på landet skyldes, at der bor mange unge, fordi der er mange ansat ved landbrug eller følgeproduktion til samme erhverv. Der er mange landarbejdere, karle, møllere og mejerister. Det er også i denne periode organiseringen af de unge piger, der er husassistenter eller ansat på gårdene tager fart gennem Husligt Arbejderforbund. For at styrke organiseringen af de unge på landet nedsætter DSU og DAF, Dansk Arbejdsmandsforbund, også landarbejderudvalg på kreds niveau i en periode fra midten af 1930'erne til midten af 1950'erne. Det er en meget velfungerende alliance.

DSU Hunseby er et tidstypisk eksempel på en stærk afdeling på landet. Den oprettes i 1936.

---

³⁵ Var kandidat på Lolland fra 1926 til sin død i 1950. Først i Maribo-kredsen og fra (1945) 1947 i Nakskov-kredsen. Det nok mest kendte folketingsmedlem valgt i Maribokredsen. Der er opstillet en mindesten om ham ved Maribo Gymnasium. I Maribo kørte han et parløb med borgmester C. E. Christiansen, der var byens første folkevalgte borgmester fra 1919-21 og igen fra 1925-46, landstingsmand, medlem af købstadsforeningens bestyrelse med meget andet. Kilder: Hartvig Frisch – mennesket og politikeren. En biografi, Christian Ejlers forlag, 1993 og "Den store danske", Gyldendal

Bestyrelsen for DSU- Hunseby fra 1936: Harry Bech, formand, Egon Sørensen, fanebærer, Poul Nielsen, Knud Eihard Sørensen og Helmer Eigild Sørensen. Kilde: Maribo Lokalhistoriske arkiv.

Familien Bech er meget aktive i foreningen i flere generationer. Richardt Bech bliver senere sognerådsformand. Senere i 1940'erne bliver sønnen Helge Bech og svigerdatteren Edith Bech meget aktive i DSU.

Med Helge Bech som formand deltager foreningen med en stor gruppe i den store internationale sommerlejr med 8000 deltagere på Bella-høj i 1947 arrangeret af DSU og IUSY. Per Hækkerup³⁶ er cheforganisator for lejren, idet han både var formand for DSU 1946-52 og generalsekretær for IUSY på dette tidspunkt.

DSU Hunseby er også et godt eksempel på de aktivitetsformer, som DSU tager i anvendelse i 1930'erne og 1940'erne. Det er den såkaldte "kulturperiode" i DSU, hvor man inspireret af formanden for DSU, H.C. Hansen, Julius Bomholt og de unge socialdemokrater i Tyskland, både nyder naturen og lejligheden med teltture til lokalområdets forskellige "sights", ligesom man deltager i en international lejr i Norge. Man arrangerer også hyggeaftener med spil, talekor og dillettant. DSU får også, som før omtalt sit eget orkester på Lolland.

Mange DSU-afdelinger dannede også læsekredse. Hunseby-foreningen indkøbte bøger. Jeg har fået en bog, som har været ejet af DSU og Socialdemokratiet i Hunseby om "Danmarks Rigsdag". Bogen gik på omgang i medlemskredsen. På bogens omslag er det anført, at medlemmerne skal passe godt på den og sørge for, at medlemmernes børn ikke fedter den fine bog 😊.

I slutningen af 1930'erne er der mange skift på formandsposten i DSU Maribo. Det skyldes ikke uro i foreningen, men mere at diverse formænd forlader posten af personlige årsager, bl.a. fordi de skal aftjene deres værnepligt.

³⁶ Per Hækkerup får senere en stærk tilknytning til Lolland, idet han sammen med sin kone Grethe slår sig ned i Stubberup ved Nysted fra 1960'erne og frem til han dør i 1979. Kilder til al omtale om Per Hækkerup som DSU-formand m.v.: *Hækkerup*, Nikolaj Bøgh, Aschehoug, 2003.

Billedtekst til foregående side: af DSU Hunseby på vej til den internationale IUSY lejr på Bellahøj i 1947. I front Helge Bech og hans kone Edith (Ditte). Lokalhistorisk arkiv Maribo.

Der er fortsat langt til ligestillingen i DSU. Man holder meget fast i de gængse kønsroller såvel i arbejderbevægelsen som i DSU, selvom vi nu befinder os 20-25 år efter at kvinderne fik stemmeret med 1915-grundloven. Der er således ikke mange kvinder i ledelsen af DSU og få kvinder der gør sig gældende i debatten på møderne. Formanden er en mand! I 1938 får man besøg af en af de mænd, der driver det til noget. Landsformanden Poul Hansen er valgt på DSU's kongres i 1937 og sidder til 1942. I Maribo deltager han i et stort debattmøde med 400 deltagere! mellem KU og DSU og emnet er tidens store problem: Den alt for store ungdomsarbejdsløshed.³⁷ Poul Hansen bliver efter krigen først forsvars- og senere finansminister og dør i en forholdsvis ung alder, som 53-årig, på posten som finansminister

DSU under besættelsen

I april 1940 besætter Tyskland Danmark. De politiske partier, regeringen og de politiske ungdomsorganisationer presses af den nye situation. DSU bakker i begyndelsen af krigen op om samarbejdspolitikken, således som den er først er formuleret af Stauning og senere af Wilhelm Buhl.

Intet er enkelt under besættelsen. Heller ikke i DSU er der enighed om, hvor langt man skal gå i retning af samarbejde og modstand. For flere af DSU'erne er det, som krigen skrider frem, ikke nok at trykke illegale blade, bl.a. bladet "Friheden".³⁸ De går aktivt ind i modstandskampen mod den tyske besættelse. Det gælder bl.a. Anker Jørgensen³⁹, senere statsminister, der er menig gardehusar på kasernen i Næstved 29. august 1943

Andre DSU'ere, som f.eks. Per Hækkerup, bliver medlem af en såkaldt 'ventegruppe', som skal gå i aktion, den dag befrielsen kommer. I Nakskov var der også ventegrupper, der var forholdsvis godt forberedt, hvis det skulle være kommet til en konfrontation i forbindelse med befrielsen. Det kom det heldigvis ikke.⁴⁰

De illegale blade og ventegrupperne er to af DSU vigtigste roller under besættelsen. Linjen er: 1) At fastholde ungdommen på demokratiets grund og forhindre, at den fristes af nazismen og kommunismen, og 2) at forberede en fredelig tilbagevenden til et demokratisk styre, den dag krigen er forbi.

Men der er også en mindre gruppe af tidligere DSU-medlemmer, der fra slutningen af 1930'erne går i den stik modsatte vej. De vikler sig langsomt dybere og dybere ind i

---

³⁷ DSU-Maribos protokol, 1931-39, Privateje

³⁸ Kilde: Hækkerup, Nicolaj Bøgh, Aschehoug, 2003

³⁹ Statsminister fra 1972-73 og fra 1975-82. Medlem af folketinget fra 1966 og redaktør for DASF's fagblad og derefter forbundsforbund for samme forbund (i dag 3F)

⁴⁰ Kilde: Modstandsfolk i Nakskov, Aktive senior borgere i Nakskov

forestillingen om Danmark, som en del af Stortyskland, og bliver glødende nazister. Flere af dem må lade livet som soldater på den tyske østfront. Den tidligere omtalte forfatter Harald Bergstedt⁴¹, er et trist eksempel på en socialdemokrat, der mister sit politiske kompas.

På Lolland, som i resten af Danmark, gik den officielle DSU-aktivitet ned i krigsårene. Det blev vanskeligere at samles om aftenen på grund af spærretiden og det var ikke længere muligt at skabe lejre og stævner, hvor man besøgte andre landsdele. Man skulle have et Jernbanebevis med et velbegrundet ærinde for at rejse mellem landsdelene. Så man måtte ty til andre aktivitetsformer. Blandt andre aktiviteten "kend din egn", hvor man lavede lejre rundt om på Lolland i stedet for at tage til andre landsdele.

Hartvig Frisch var flink til at besøge DSU afdelingerne i sin valgkreds på Lolland. Han afstod fra at være politisk ordfører for socialdemokratiet relativt kort tid efter Danmark var blevet besat og helligede sig sit professorjob på universitetet samt kredsarbejdet i Maribo-kredsen.⁴² Det fremgår af biografien om Frisch, at han i perioden fra 1943-48, bl.a. holder taler i Øster Ulslev, Horslunde, Kastager, Hunseby og Pederstrup.

DSU-Maribo holder medlemsmøde allerede d. 9. april 1940 om aftenen. Det fremgår af protokollen, at formanden orienterer om udmeldingen fra kongen, statsministeren og rigsdagen og han læser op fra et forbundscirkulære om, hvordan man som DSU'er skal forholde sig under de nye forhold. I cirkulæret står der bl.a. "at DSU'erne skal bevare roen og besindigheden under de svære forhold". Cirkulæret er underskrevet af Poul Hansen, Wilhelm Dupont og Victor Gram, der udgør den centrale DSU-ledelse.⁴³

Aktiviteterne i foreningen kører stille og roligt videre. Senere i 1940 vælges Børge Jørgensen som formand for DSU-Maribo. Han bliver senere en markant borgmester i Nykøbing Falster fra 1973 til 1989.⁴⁴

---

⁴¹ Harald Bergstedt har bl.a. skrevet børnesangene "Jeg ved en lærkerede", "Solen er så rød mor" og "Hør den lille stær". Bergstedts folkelighed udviklede sig i løbet af 1930'erne i en stadig mere populistisk og antiintellektuel retning, som førte ham over mod nazistiske synspunkter. Han forlod sit arbejde på Social-Demokraten under besættelsen for at skrive for nazistiske blade, bl.a. "Fædrelandet". Blev dømt ved forfatterforeningens æresret efter krigen og idømt 2 års fængsel. Efter krigen søgte DSU'erne og hele arbejderbevægelsen "at glemme", *den Bergstedt*, der på et tidspunkt skrev for "Fædrelandet". Kilder: Hækkerup, Nikolaj Bøgh, side 24ff og H. C. Hansen, Claus Bjørn, 2004, side 102.

⁴² Kilde: Hartvig Frisch – mennesket og politikerens, Niels Finn Christiansen, Christian Ejlers forlag, 1993

⁴³ Kilde: DSU-Maribo, protokol 1939-43, Maribo Lokalhistoriske Arkiv. 2 af de nævnte bliver senere ministre og Wilhelm Dupont bliver borgmester i Skanderborg og MF

⁴⁴ Danske borgmestre 1970-2018, Ulrik Kjær og Niels Opstrup, Kommunalpolitiske Studier, 33/2018, SDU

Jernbanebevis fra Politiet.

Det bekræftes herved, at Indehaveren af dette Bevis har legitimeret sig som værende

Fru Tove Sehested-Grove

født den 5/9 1901 i København
boende Rødbyvej 87 og at Vedkommende agter
at foretage en Rejse til Nykøbing Sjælland og tilbage
til Nakskov i Anledning, at hun ledsager sin Mand
paa Arbejdsrejse

Fra Politiets Side vides herimod intet at erindre.

Politimesteren i Nakskov m. v., den 2 September 1943.

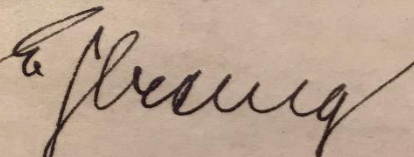
Führer personl. d. B.
Bahenüberwachungsstelle

Gedser 2/9. 43

Nebenstelle Nakskov

F. B. J. J. J.

Ob. L. H. mt.

Som Journalist og folketingsmedlem havde Jacob Sehested Grove ærinder rundt i Danmark under besættelsen. På billedet ses et såkaldt Jernbanebevis for hans kone, der fortæller om deres lovlige ærinde. Kilde: Nakskov lokalhistoriske arkiv.

Der afholdes som før nævnt, små lejre på Lolland, der er inden for cykelafstand, fordi mulighederne for at rejse er blevet mindre. Der afholdes film og foredragsaftener, sangaftenerne bliver flere, studiekreds- og aftenskolearbejdet sammen med AOF bliver intensiveret. Der er også plads til selskabelighed. Der afholdes pakkefest, dilettant og årets revy bliver et tilløbsstykke med 250 tilskuere på Centralhotellet. Efter revyen var der dans til kl. 1.00 til et 4 mands orkester. Medlemsmøderne holdes fortsat i "Logen", dog til en lidt højere leje.

Besættelsen betyder, at tyskerne og de danske myndigheder anmoder alle DSU-afdelinger om at udpege en ansvarlig – en ekspeditør – der var ansvarlig for, hvad der blev læst i litteraturkredsen og som også var ansvarlig for salget og distribueringen af DSU' s medlemsblad "Rød ungdom" (deraf navnet ekspeditør). Man ville simpelthen have styr på sagerne.⁴⁵

⁴⁵ Kilde til begivenhederne: DSU-Maribo, forhandlingsprotokol 1939-43, Maribo Lokalhistoriske Arkiv

I løbet af 1940'erne bliver kvinderne mere synlige i foreningsarbejdet. Der vælges typisk et kvindeligt bestyrelsesmedlem og når der skal nedsættes lejrudvalg, er der også brug for kvindernes organisatoriske kunnen. Der afholdes også "Pigeaftener". Den betegnelse ville næppe gå i dag.

I 1941 afholdes der et stort agitationsmøde med 100 deltagere, hvor tegnefilmen "Pluto skal vaskes" vises sammen med en film om Holmegaard Glasværk. Der er taler af Holger Jensen, Nakskov og af Maribos borgmester Ebsen. Der er altså både politisk indhold garneret med noget for husarerne. I november 1941 afholdes der bl.a. efterårsrevy med et imponerende program.

Senere i 1940'erne er bl.a. Ove Grave og Edmund Christensen formænd og i Hunseby er det Helge Bech. Blandt kassererne i DSU - Maribo kan nævnes Villy Bennedsen og Benny Sonne. Benny Sonne bliver senere borgmester i Nakskov fra 1985 og før den tid socialudvalgsformand både i Nakskov og i Storstrøms amt.

I krigsårene er det også vanskeligere for DSU at arbejde for deres traditionelle mærkesager. Det er sværere at arbejde med temaer som bedre lærlingeforhold, bedre forhold for karle og piger på gårdene eller bedre uddannelsesforhold under besættelsen, hvor alle erhverv med undtagelse af landbruget er hårdt trængt.

Sammen med en række andre ungdomsorganisationer arbejdede DSU for at holde ved det demokratiske grundlag for Danmark. Forbundsformændene i 1940'erne Poul Hansen (senere finansminister), Victor Gram (senere forsvarsminister) og Per Hækkerup (senere økonomiminister og udenrigsminister) er aktive omkring Dansk Ungdomssamvirke (DU), der får den unge teolog Hal Koch, som sin første formand. Efter krigen afløses DU af Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF).

På generalforsamlingen i Maribo-afdelingen i oktober 1942, hvor Ove Grave vælges til formand, vælges formanden også til DSU's repræsentant i "Ungdomssamvirket" og Luftværnsforeningen. Hvorfor man skulle vælge en repræsentant til den sidste forening, anføres der ikke noget om i referatet fra generalforsamlingen, men måske er det foreningens ansvarlige for mørklægningen.

I 1943 bliver Edmund Christensen til formand for DSU-Maribo. Det er efter kampvalg mod den siddende formand, men der er dog ikke mere kamp end at den afgangende formand fortsætter i bestyrelsen. Edmund Christensen er den længst siddende formand i DSU-Maribo og han kommer i den grad til at præge afdelingens og Lolland-Falster kredsens arbejde indtil begyndelsen af 1950'erne. Aktivitetsniveauet øges og der udarbejdes kvartalsprogrammer for afdelingen. (se nedenfor). Udelivet får bl.a. en større betydning. Der arrangerer håndboldstævner, vandreture og lejrture og DSU-Maribo erhverver sin egen lejrplads.

I efteråret 1944 holder man en stort anlagt agitationsaften med underholdning af arbejder-skuespilleren Willy Nielsen og med indlæg fra forskellige DSU'ere om: 1) at være pige i DSU 2) om lærlinges rettigheder 3) ungdommens sociale problemer.

I januar 1945 udgiver DSU i øvrigt et jubilæumsskrift "Ungdom mellem to verdenskrige" af Johs. Jacobsen på forlaget Fremad, i anledning af de første 25 års virke. Skriftet er holdt i meget neutrale vendinger og er præget af, at bogen må have været igennem tysk censur.

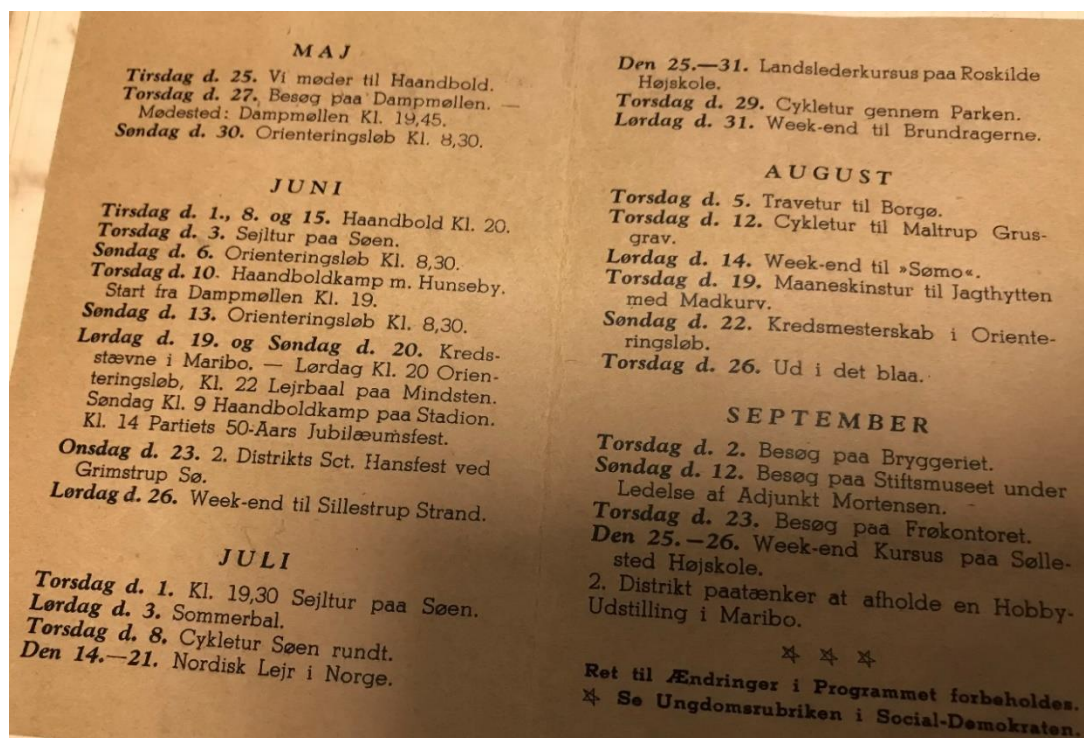
4. maj 1945 kom befrielsesbudskabet endeligt fra London og følgende er noteret i DSU-Maribos protokol: "Efter at have været under Tyskernes Aag i fem Aar kunde den engelske Radio meddele, at Tyskerne havde kapituleret uden betingelser. Dette skete Fredag Aften den 4. Maj

Da den lokale Modstandsbevægelse Lørdag Morgen viste sig i Byen saas mange af Afdelingens Medlemmer som Frihedskæmpere.

Signeret Edm. Chrstensen"⁴⁶

Videre fremgår det af protokollen:

"Søndag d. 13. maj 45. Afdelingen deltog i det første frie Arbejderstævne. Med DSU' s Stormfaner i Spidsen for en stor Procession af Faner fra Parti- og Fagforeninger gik man fra Torvet til Bangshave, hvor Hartvig Frisch⁴⁷ og Forbundssekretær Knud E. Nielsen, København talte. Hartvig Frisch gjorde i klar tale op med Tyskerne.

Et kvartalprogram for DSU-Maribo fra 1946. Aktiviteterne er mangesidige! Kilde: Maribo Lokalhistoriske arkiv

⁴⁶ Kilde: DSU-Maribo. Forhandlingsprotokol 1943-46, Maribo Lokalhistoriske Arkiv.

⁴⁷ Det var før selvsamme Frisch som Undervisningsminister indførte bolle å' et og afskaffede at navneord skulle skrives med stort.

DSU's forbundssekretær holdt en ildnende Tale over DSU's sociale program. Hvor ungdommens Krav til det kommende Samfund blev trukket skarpt op. Begge taler blev mødt med stort Bifald af den store Forsamling.

Pastor Thykjær underholdt med nogle sange skrevet i Anledning af Dagen"

Efter Krigen: Vækst og udsyn

I årene efter krigen øges aktivitetsniveauet. Det nordiske kommer også lokalt til at fylde meget i DSU. Der arrangeres ture til de andre nordiske lande og gennem foreningen Norden får de fleste byer på Lolland venskabsbyer i Norge, Sverige, Finland og måske endda Island. Der holdes f.eks. et stort nordisk møde i 1946 på Centralhotellet, hvor Aase Bjerkholt fra Norge var taler. Der holdes også flere tværpolitiske møder. I 1946 holdes et debatmøde mellem VU og DSU i Bandholm, hvor formanden Edmund Christensen var ordstyrer.

I 1947 holder foreningen en stort anlagt 30 års stiftelsesfest på Centralhotellet. Formanden glæder sig i sin beretning over, at Socialdemokratiet vandt valget i 1947 og at Hartvig Frisch blev undervisningsminister. Han glædede sig over den store IUSY-lejr på Bellahøj, men begræd at foreningen havde tabt DSU-pokalfinalen i håndbold til Nykøbing.⁴⁸

Den kolde krig og udviklingen i Østeuropa prægede DSU-debatterne i årene op til NATO-medlemskabet i 1949. I DSU-Maribo drøfter man kuppet i Tjekkoslaviet i 1948 og sprængningen af det internationale ungdomsarbejde i en demokratisk og en kommunistisk del på generalforsamlingerne. I februar 1949 afholdes der et stort ungdomspolitisk debatmøde på Byfogedgården, hvor hovedemnet var planlagt til at være "ungdommens sociale situation", men hvor det reelle hovedemne bliver forsvarsspørgsmålet og tilslutningen til "Atlantpagten".

I slutningen af fyrrerne har DSU-Maribo også byggeplaner. Man hensætter i hvert fald 100 kr. til en byggefond på generalforsamlingen i 1949. Mon ikke det er til "Falkereden" på Gasværksvej, der også fungerer som DUI-hus.

DSU er i det hele taget præget af optimisme i perioden efter krigen. På Lolland-Falster kan en tilfreds kredsformand Ralph Lysholt Hansen⁴⁹ på generalforsamlingen på Byfogedgården i 1949 konstatere, at der er mere end 1700 DSU-medlemmer i Maribo amt og at der i årets løb havde været gang i 11 studiekredse i 8 afdelinger. Det var en tid, hvor man åbnede op til Europa. Derfor var der også taler ved formanden for det Hollandske arbejderparti Koos Vorrink, ligesom der var en kvindelig gæst til stede fra JUSO i Hamburg. Der er tillige taler ved Rektor Sigurd Højby⁵⁰ og Ebsen begge fra Maribo. Sidstnævnte bragte Socialdemokratiets hilsen til generalforsamlingen.

---

⁴⁸ Kilde: Forhandlingsprotokol DSU-Maribo, 1947-49, Maribo Lokalhistoriske Arkiv

⁴⁹ Senere folketingsmedlem og mangeårig formand for tingets finansudvalg.

⁵⁰ Sigurd Højby (1902-97) var rektor på Maribo Gymnasium fra 1942-54. Han var byrådsmedlem og viceborgmester for S i Maribo samtidig med hans var stadsskoleinspektør. Han blev senere rektor for Sorø Akademi og

I 1949 deltager de lokale DSU'ere også i DSU påskekongres i Odense. Her fylder DSU' s relation til de unge socialdemokrater i Sydslesvig en del, ligesom DSU udtrykker skuffelse over den måde Dansk Ungdoms Samråd (i dag DUF) har håndteret en spørgsmål om samarbejdet mellem ungdomsorganisationer, som DSU har rejst. På kongressen opfordrer Forsvarsminister Rasmus Hansen de unge DSU' ere fra Lolland til at melde sig ind i Hjemmeværnet. Om de følger opfordringen, melder historien ikke noget om.

DSU i 1950'erne – den kolde krig mærkes

Det er fortsat svært at være unge i 1950`ernes Lolland. De økonomiske udfordringer efter krigen er langt fra overstået og det tager noget tid før virkningerne af Marshall-hjælpen kan mærkes. Der er boligmangel og det er svært for unge at få en bolig, hvis man ikke er gift. De unges forhold som lærlinge på arbejdspladserne fylder meget i DSU.

De bedre tider for foreningsarbejdet efter krigen medfører, at DSU-Nakskov i slutningen af 1940'erne og 1950'erne får en ny storhedstid. Det skyldes måske, at det går godt på Nakskov skibsværft og at der er mange unge lærlinge.

I slutningen af 1940'erne bliver Poul Høj Nielsen formand for den lokale DSU-afdeling. Og der er nok at drøfte. Emner som dansk oprustning fylder fortsat meget, ligesom den kolde krig og kampen mod kommunisterne på arbejdspladserne er varme emner. I 1956 besætter Sovjetunionen Ungarn efter, at den ungarske statsminister Imre Nagy havde gennemført en række demokratiske tiltag og reformer. Det fører til en voldsom solidaritetsbølge med det ungarske folk, og de unge DSU' ere fra Lolland deltager aktivt i Ungarns-indsamlingen.

DSU-Nakskov sikrer også skoling af de nye medlemmer. Man mødes til studiekreds i mødelokalerne i Forsamlingsbygningen bag ved "Luna" og der holdes generalforsamling og møder med aktuelle temaer og besøg af fagforeningsfolk, lokalpolitikere eller kendte folketingsmedlemmer alt sammen med stor tilslutning.

Bent Poulsen fra DSU-Nakskov bliver kredsformand for Lolland-Falster i første halvdel af 1950'erne. På generalforsamlingerne i kredsen tordner han mod Erik Eriksens VK- regering (fra 1950-53).

Han udtaler: *" I fremtiden skal ungdommen ikke være ambolten, men derimod hammeren".*

Undervisningsdirektør i Undervisningsministeriet og var i 1973 formand for Højby-udvalget, der barslede med rapporten om "en samordning af uddannelserne til de 16-19 årige"

Generalforsamling i DSU-Nakskov i 1950`erne. Stående ses formanden Poul Høj Nielsen. Kilde Nakskov lokalhistoriske arkiv.

Han glæder sig også over den afholdte "ungdomsuge", hvor det er lykkedes at gøre DSU så kendt, at det bl.a. lykkedes DSU-Maribo at fordoble sit medlemstal. Generalforsamlingen afsluttes med en fest i Nykøbing med orkester og refræn-sangerinde. Sådan!⁵¹

Bent Poulsen vælges også som repræsentant til det europæiske ungdomsparlament i Haag nedsat af Europarådet sammen med blandt andet Niels Westerby (VU og senere stifter af Liberalet Centrum), Poul Schlüter (KU), Bernhard Baunsgaard (RU) samt Per Hækkerup fra IUSY. Udpegningen er et tegn på, at man har lyttet til kredsformanden på landsplan.

I 1959 fejrer DSU-Nakskov 50-års jubilæum med pomp og pragt. Nu er Poul Høj Nielsen erstattet af Knud Høj Nielsen som formand. Poul Høj Nielsen bliver senere formand for murerne og formand for Socialdemokratiet i Nakskov-kredsen. Med indgangen til 1960'erne er DSU-Nakskovs formand Erik Poulsen.⁵²

---

⁵¹ Kilde: Artikel i Lolland-Falsters Socialdemokrat, Maribo Lokalhistoriske Arkiv

⁵² Kilde: Nakskov Socialdemokratiske forening, 100 års jubilæumsskrift, 1984,

Videbegærlige og storrygende DSU`ere til studiekreds på "Luna" i 1950`erne. Kilde: Nakskov lokalhistoriske arkiv.

I Maribo er 2 af formændene i 1950`erne Kjeld Grave og Immanuel Nielsen. For sit arbejde for DSU vælges Kjeld Grave⁵³ til at deltage i en studietur til Bruxelles og Geneve, hvor man besøger NATO og ILO. Med på turen er andre repræsentanter fra DSU og Frit Forum, bl.a. den senere redaktør af TV2 og det Fri Aktuelt, Jørgen Flindt Petersen.

DSU-Maribo deltager også i en IUSY lejr i Paris i begyndelsen af 1950`erne.

Immanuel Nielsen er også formand i begyndelsen af 1960`erne. Lis Nygaard (f. Grave) husker, at Immanuel Nielsen og hans kone Sonja, der var noget ældre end de andre DSU ere, var et naturligt samlingspunkt for de unge maribonitter. Lis Nygaard<sup>54</sup> fortæller også, at DSU`erne fra Maribo i 1959 deltog i en IUSY-lejr i Vestberlin, der formentlig har fundet sted udenfor byen i Grunewald. Det var 2 år før DDR byggede Muren.

---

⁵³ Kjeld Grave opstilles også til byrådet og vælges her til i 1966 og forbliver medlem af byråd og amtsråd i mere end 30 år.

⁵⁴ Lis Nygaard blev senere mangeårigt medlem af byrådet i Nykøbing F og bl.a. formand for undervisningsudvalget.

Af debatterne på kredsgeneralforsamlingerne i 1950'erne kan man se, at der er liv i DSU-aktiviteten på hele Lolland f.eks. Saksøbing, Nakskov, Stubbekøbing, Holeby-Fuglse, Bandholm, Frejlev, Hunseby, Maribo, Nakskov, Nykøbing, Eskildstrup, Nordvestfalster med mere. Til at styre den livlige debat på kredsgeneralforsamlingerne vælger de delegerede år efter år Olga Lohse som dirigent. Hun er god til at styre de mange mænd på formandsposterne!⁵⁵

1960'erne – der er også stille om DSU på Lolland

Mens Socialdemokratiet for alvor går i gang med at opbygge velfærdsstaten i 1960'erne med først Viggo Kampmann og siden Jens Otto Krag ved roret, er 1960'erne en stille periode i DSU. Aktivitetsmæssigt er der tale om en periode med tilbagegang. Politisk er det en periode, hvor man ligger meget tæt på Socialdemokratiet. DSU har også den samme forbundsformand op gennem 1960'erne og Ejnar Hovgaard Christiansen går først af som 36-årig! i 1967. Han går næsten direkte videre til et job som partisekretær gennem mange år og herefter som medlem af Europa-Parlamentet.

I 1960'erne er der derfor også lokalt perioder, hvor DSU-arbejdet er gået helt i stå, og der er meget få vidnesbyrd om DSU-aktivitet, men i 1974 lysner det. Det sker efter en periode, hvor DSU efter kongressen i 1967 har lagt en lagt en skarpere profil overfor Socialdemokratiet. Det skyldes kritikken af USA i forhold til Vietnam-krigen, ungdomsoprøret i 1968 og at DSU i 1970'erne bliver presset af venstrefløjen såvel på arbejdspladser som på uddannelsesinstitutioner. DSU'erne får som de første i arbejderbevægelsen blik for de truende forurenings- og miljøproblemer i samfundet og i 1968 gennemfører DSU en forureningskampagne på landsplan. Mogens Hansen⁵⁶ sætter det hele på spidsen i en artikel i DSU' s medlemsblad – blad 68 - med formuleringen: "Vi står i lort til halsen".

Det bliver for meget for moderpartiet og på et tidspunkt truer enkelte kræfter i Socialdemokratiet med at trække tilskuddet til DSU. Det bliver dog aldrig til noget og tværtimod har partiformanden Jens Otto Krag⁵⁷ forståelse for de unge socialdemokraters måde at arbejde på.

1970'erne – vanskelige økonomiske tider - ny opbakning til DSU

Efter en lidt "flippet" men nødvendig brydningsperiode fra 1967-70, undergår DSU en ny udvikling under forbundsformændene Niels Enevoldsen og Frode Møller Nicolaisen, hvor der langsomt, men sikkert kommer styr på organisationen.

I 1974 beslutter en kreds bestående af Anette Grave, Johnni Buch, Steen Pedersen, Lis Petersen (senere Simonsen), Per Erik Villamo, Hans Henrik Andersen på ny at danne en DSU-afdeling i Maribo. Mange af de unge kender hinanden fra Maribo Ungdomsskole og ungdomsklub. Når man meldte sig ind dengang, fik man et flot rødt medlemskort med DSU' s logo, hammer og le. Det syntes medlemmerne var stort 😊. Lidt senere kommer navne som Ole Petersen,

---

⁵⁵ Kilde : Lolland-Falsters Social-Demokrat

⁵⁶ Bor nu i Nakskov og er far til den senere formand for DSU-Lolland, Signe Lund

⁵⁷ Jens Otto Krag, 1914-78, statsminister og partiformand 1962-68 og igen fra 1971-72. Forskellige ministerposter i en lang årrække. Kun overgået af Bertel Haarder og Kr. Bording i antal år som minister siden systemskiftet i 1901.

Lene Hansen, Per B. Christensen, med fra Sakskøbing og Torben og Ingolf Jensen med fra Våbensted og senere endnu Poul Erik Hansen, Finn Larsen, Bente Nielsen og Vibeke Grave og Poul Erik Hansen fra Maribo samt Per Frederiksen fra Østøfte.

Anette Grave vælges til formand i 1974. Per B. Christensen afløser i 1976, Vibeke Grave i 1978 og Bente Nielsen i 1980. ⁵⁸

DSU deltog aktivt i valgkampen op til folketingsvalget januar 1975 for at få Grethe Hækkerup⁵⁹ genvalgt til folketinget. Det lykkedes og Socialdemokratiet fik forbedret mandattal med 7 mandater og gik frem fra 46 til 53 mandater (efter det smertelige katastrofevalg i december 1973). Efter lange regeringsforhandlinger kunne Anker Jørgensen afløse Poul Hartling, som statsminister. Det var en god start for den genstartede afdeling.

I 70'erne fyldte emner som den stigende ungdomsarbejdsløshed, kampen mod ungdomsydelser, bedre boligforhold til unge, kampen for demokratisering af virksomhederne og økonomisk demokrati meget i DSU. DSU stod forholdsvis svagt i billedet på skoler, gymnasier og videregående uddannelser. Så det var også en del af arbejdet og kampagneaktiviteten at forbedre vores position her. Kampen mod og debatten med de unge kommunister i lærlingenes LLO og

---

⁵⁸ Vibeke Grave bliver senere folketingskandidat på Lolland og medlem af folketinget i nogle år, hvorefter hun helliger sig byrådsarbejdet, hvor hun stadig er medlem og Viceborgmester. Finn Larsen bliver senere amtsrådsmedlem. Per B. Christensen bliver senere amtsformand for DSU-Storstrøms amt, medlem af DSU's forbundsledelse fra 1980-84 og af Dansk Ungdoms Fællesråds nationale udvalg fra 1981-85. ⁵⁸

⁵⁹ Grethe Hækkerup var valgt til folketinget fra 1964-66 og 1970-81 først i Sakskøbing kredsen og senere i Maribokredsen. Fra 1971-78 var hun Folketingets første næstformand. Hun var farmor til den nuværende justitsminister Nick Hækkerup, der også har en fortid i DSU.

uddannelsesorganisationer som LOE, DGS, LAK, DSF fyldte rigtig meget og de var som oftest vanskelige at hamle op med.

DSU var også internationalt orienteret med indsamlinger til Spanien, Nicaragua og med fokus på modstanden mod EF og NATO, som var DSU' s position dengang før Murens fald.

I 1977 fejrede DSU-Maribo-Sakskøbing afdeling 60-års jubilæum med taler af forbundsformanden Frode Møller Nicolaisen og en stor reception og fest i det polske hus i Maribo med taler af Grethe Hækkerup, Bjarne Jensen, Frit Forum og kredsformand Poul Petersen.⁶⁰

I de første år holder DSU sine møder på 1. sal af "Folkets Hus" i Museumsgade i Maribo, men i 1978 fik afdelingen på Midtjylland i lighed med en række andre DSU-afdelinger egne lokaler hos Roberts blom-

Med fritidsloven fra slutningen af 1960'erne bliver der mulighed for at politiske ungdomsorganisationer kan få lokaletilskud og medlemstilskud. I Sakskøbing byråd bliver der kampafstemning om man kan yde sådanne tilskud til de politiske ungdomsorganisationer. På billedet fra 1978 ses lokale DSU'ere i Maribo og forbundsformand Finn Larsen fotograferet udenfor de nye lokaler

sterhandel i Suhrs gade i Maribo i en nedlagt pladeforretning. Forbundsformand Finn Larsen deltog i indvielsesfesten. Fritidsloven gav mulighed for lokaletilskud og medlemstilskud, så der var økonomisk og aktivitetsmæssigt grundlag for at have egne lokaler. Poul Erik Hansen sikrede at lokalerne og vinduerne var smagfuldt dekoreret, så lokalerne kunne anvendes til agitation og som foreningens ansigt ud af til. Den første udstilling og kampagne var rettet mod at få 18 års valgret. Det lykkedes. I denne periode var foreningen i stor vækst og vi havde også en stor kreds af støttemedlemmer. Foreningen deltog også aktivt i amtsarbejdet, som i perioden 1976-78 havde Jørgen Rasmussen, Rødby, som amtsformand.

Det lokalpolitiske arbejde fyldte ikke så meget i DSU-arbejdet i de første år efter ungdomsoprøret, men til kommunevalget i 1978 blev der gjort en ekstra indsats for at opstille DSU-

---

⁶⁰ Kilder: Artikler i Ny Dag i 1977 og 78.

kandidater. I København lykkedes det at få Jens Kramer Mikkelsen, Joan Jensen og Winnie Larsen (Jensen) valgt og i Maribo lykkedes det at få Johnni Buch valgt med et pænt stemmetal. Ved valget i 1978 prøvede DSU Næstved også at få Carsten Madsen valgt uden held, men i 1985 lykkedes det at få Per Sørensen valgt. Han sidder fortsat i Næstved byråd.

Op til DSU`s kongres i Aarhus i maj 1978 stillede DSU-Maribo-Sakskøbing med et forslag om "Idrætten og samfundet". Forslaget var ret progressivt og kritisk overfor eliteidræt. Et sted i forslaget stod f.eks: " *...DSU accepterer kun konkurrence i idræt i det omfang det styrker fællesskabet og ikke skaber modsætninger mellem deltagerne...*". Det blev for meget for nogle af afdelingens medlemmer, der selv var engageret i eliteidræt. Efter lang debat blev forslaget dog vedtaget med stemmerne 12 for og 4 imod. Forslaget blev sendt videre til kongressen og vedtaget uden tilsvarende dramatik.⁶¹

Sommerlejr og ØD

Ved kommunevalget i 1981 kom der en ung tømrersvend fra Stokkemarke, Kurt Kristiansen, i Maribo byråd. Han valgtes dels som talsmand for de unge, men også for idrætten, hvor han havde gjort et stort stykke arbejde i Stokkemarke.

Omkring 1980 kom der også gang i DSU i Nysted, hvor Martin Pedersen⁶² samt Henrik Feld og Hans Henrik og Henning Moebus var de toneangivende. Henrik Feld var den første formand. Afdelingen fik bistand fra en lidt ældre DSU`er, Michael Olesen, der tidligere havde været aktiv i DSU Gladsaxe og som nu vendte tilbage til Nysted. Afdelingen holdt sine møder i SID Herritslevs lokaler. Henrik Feld husker, at afdelingen bl.a. afholdt et diskotek for at hverve flere medlemmer. Afdelingen medvirkede også aktivt ved 1. maj arrangementerne ved Flyvermonumentet i Nysted. Da Henrik Feld flyttede for at studere i København var det Martin Pedersen og Hans Henrik Moebus, der var de mest aktive og med Hans Henrik Moebus som formand. Blandt de øvrige aktive var Rene Sarka, Tove Feld og Kim Mathiesen. Hans Henrik Moebus afløste Henrik Feld som formand i 1982. DSU-Nysted deltog bl.a. også ved DSU`s sommerlejr på Trælde Næs i 1983 og var aktive på Døllefjelde-Musse markedet med politisk markedsføring helt fra markedet var i sin vorden.

Der blev også oprettet en afdeling i Rødby, hvor en kreds af unge rundt om Torben og Klaus Nørlem fik sat skik på DSU-arbejdet.

I 1982 blev DSU Holeby stiftet som en selvstændig forening. Ved opstartsmødet var der i alt 6 deltagere som dannede foreningen med Skjold Hansen som formand. Skjold Hansen var formand for DSU Holeby frem til 1985. Skjold Hansen husker, at Hans Henrik Mortensen blev formand efter ham.

Afdelingen holdt de fleste af vores møder i kælderen under Dansk Metals distriktskontor.

---

⁶¹ Kilde: Ny Dag, Maribo-siderne, marts 1978

⁶² Martin Pedersen er senere blevet medlem af Guldborgsund byråd fra 2013

Det var dengang Holeby var et meget levende bysamfund ikke mindst i kraft af virksomheden Holeby Diesel, der havde mange ansatte maskinarbejdere, ingeniører og tekniske tegnere m.v.

Skjold Hansen erindrer, at foreningen primært var optaget af skoleforhold og faglige spørgsmål for lærlinge m.fl. Og så var afdelingen optaget af at komme af med den borgerlige regering, der var blevet dannet i september 1982 og som havde indført en række forringelser i vilkårene for de unge. Der var stor ungdomsarbejdsløshed og afdelingen var meget optaget af arbejdet med ungdomsgarantien, der var indført i Storstrøms og Aarhus amter. I arbejdet med skole-spørgsmål blev afdelingen støttet af Mogens Jensen, der var uddannelsessekretær i forbundet⁶³

DSU Nysted og DSU Holeby agiterer for den gode sag ved Kræmmermarkedet i Døllefjelde. På billedet ses bl.a. Martin Petersen, Skjold Hansen og rejsesekretær Poul Erik Hansen.

Afdelingen deltog i LO`s ungdomslejr i 1984 og man brugte Holebys byfest og det dengang forholdsvis nyetablerede Kræmmermarked i Døllefjelde-Musse til at agitere for arbejderbevægelsens synspunkter.

Skjold Hansen husker, at de arrangerede happenings op til jul, hvor afdelingen uddelte julegaver i form af politiske budskaber foran den lokale brugs.

---

⁶³ Mogens Jensen er i dag medlem af Folketinget og p.t. minister for Fødevarer, Nordiske anliggender og Ligestilling

DSU-Holeby var kritiske overfor EF, men valgte at støtte Freddy Blak til EU-valget og de arbejdede aktivt for at få Ole Løvig Simonsen genvalgt til folketinget i 1984.

Der var god stemning i den nye afdeling, der blev også sunget røde sange og holdt fest. I midten af 1980'erne var der 15 - 20 aktive DSU'ere i Holeby.

DSU-afdelingerne på Lolland deltager i kurser, landslejre og internationale lejre i løbet af 1970'erne og 1980'erne. Mange deltager i FNSU-lejren i Ransäter i Värmland i 1979 arrangeret af SSU og ligeledes er der stor opbakning til lejrene ved Vingsted i 1981 og ved Vejle Ådal i 1983.

Til det første direkte valg til Europa parlamentet i 1979 kørte DSU over hele landet en kampagne for organisationens egen kandidat Ove Fich, der var opstillet på Socialdemokratiets liste. Han kom senere i Europa - parlamentet, da spidskandidaten Kjeld Olelsen blev udenrigsminister i Anker Jørgensens regering efter valget senere i 1979. DSU var oprindelig særdeles kritisk overfor EF (EU) og kørte en kampagne for et NEJ ved folkeafstemningen i 1972. DSU var også kritisk overfor NATO og ligeledes overfor Anker Jørgensens regeringens økonomiske politik og regeringssamarbejdet

DSU på gadeagitation om ØD på i Maribo. Kilde: Ny Dag

med Venstre i 1978. DSU var meget optaget af LO's krav om Økonomisk Demokrati og i november 1977 deltog DSU-Maribo- Saksøbing i en stor landsdækkende kampagne, hvor 65 DSU-afdelinger over hele landet prøvede at overbevise den almindelige dansker om vigtigheden af ØD med en central fond. Det var svært. Med DSU's støtte til LO i presset på Anker Jørgensen ydede organisationen et bidrag til, at Anker Jørgensen måtte smide regeringstøjlerne i 1982. DSU overså behovet for de grundlæggende strukturreformer, som kom til senere under Schlüter og Nyrup.

I 1979 kom der også gang i DSU-Nakskov igen. Foreningen hed i en periode på skift DSU-Nakskov og DSU Vestlolland, idet foreningen også havde medlemmer fra Søllested, Rudbjerg og Købelev m.fl. Foreningen holdt til i elevkælderen under Byskolen og havde Jytte Clausen som formand. Ifølge foreningens protokol fra dengang engagerede man sig i DSU's "Ung i dag"-kampagne, for at få bedre vilkår for de unge i Nakskov og havde drøftelser med Freddy Blak og det lokale folketingsmedlem Hans Ehrenberg om tidens store emne: "Økonomisk Demokrati."

1980'erne en krisetid – ikke mindst i Nakskov

I 1981 bliver Allan Larsen formand for DSU-Nakskov/Vestlolland. Møderne holdtes i HK og i den gyldne sal på LUNA. Det var en optimistisk formand, der holdt beretning i 1981.

Foreningen havde på kort tid fået 10 nye medlemmer – og endda fordelt ud over alle 4 vestlollandske kommuner. Foreningen holder et højt aktivitetsniveau og holder fællesarrangementer med HK-ungdom og prøver at komme rundt i Rudbjerg, Nakskov, Ravnsborg og Højreby kommuner, bl.a. til Sankthansfest i Ravnsborg. Foreningen får bistand til deres aktiviteter af amtsformanden Niels Ole Kragh og fra 1981-84 af den nye rejsesekretær Poul Erik Hansen.⁶⁴

Allan Larsen afløses i august 1982 af Jacob Scharf og han sætter for alvor gang i DSU-Nakskov. En de andre aktive dengang var Ninette de la Motte. Jacob Scharf var formand og gik på Nakskov Gymnasium og Ninette de la Motte gik stadig i folkeskolen. Ninette fortæller, at Jacob Scharf var god til at inspirere de øvrige DSU'ere på en sådan måde, at det organisatoriske arbejde, aktiviteterne og mødeformerne blev sjove og afvekslende, og således at der ikke blev alt for mange traditionelle partimøder, hvor man skulle sidde andægtigt høre på de "voksne".

Mange af aktiviteterne og aktionerne foregik med afsæt det forholdsvis nye Nakskov Uddannelsescenter og DSU gennemførte også i disse år en række gymnasiekampanjer, der tiltrak unge fra uddannelsesstederne, selvom det fortsat var de unge kommunister, der dominerede Danske Gymnasieelevers sammenslutning. Ninette, hvis far, Mogens de la Motte, havde været formand for Socialdemokratiet i Nakskov frem til 1984, fortsatte senere i Socialdemokratiet og var medlem af det sidste Nakskov byråd fra 2002-2006, frem til kommunesammenlægningen og etableringen af Lolland Kommune.⁶⁵

I april 1983 konstaterer den fungerende amtsformand for DSU-Storstrøms amt, Vibeke Grave, at der er godt gang i DSU-aktiviteten i hele Storstrøms amt. Hun glæder sig over, at der nu er 12 afdelinger i Storstrøms amt, at der er kommet nye afdelinger til i Holeby, Faxe, på Møn og i Langebæk og at afdelingerne i Nakskov og Vordingborg er kommet op at køre igen og at der er kommet 60 nye medlemmer til i foråret 1983. Hun nævner at målet er 15 afdelinger inden amtsgeneralforsamlingen i 1984.⁶⁶ På amtsårsmødet nyvælges Ann-Britt Hansen, Nykøbing F. og Jacob Scharf, Nakskov til henholdsvis formand og Næstformand for DSU-Storstrøms amt.

Slutningen af 1980'erne var dystre på Lolland og især på Vestlolland. I 1987 bliver det besluttet at lukke Nakskov skibsværft helt, hvilket ikke alene rammer værftet, men også følgeindustrien på hele Lolland. I samme periode får OTA nye ejere, der også lukker ned for produktionen. Facit er mange mistede arbejdspladser, en stor arbejdsløshed, der får stor betydning for økonomi og velfærd på Lolland. I 1988 tager SID-Nakskov, SID-ungdom og DSU-Nakskov initiativ til en række kampagneaktiviteter med det formål, at få væltet Schlüter-regeringen, der efterhånden har fået for godt fat i danskerne.

---

⁶⁴ Kilde: Ny Dag, Nakskov-siderne, 1981

⁶⁵ Jacob Scharf blev senere Næstformand i DSU Storstrøms amt og senere igen ledende embedsmand i Justitsministeriet.

⁶⁶ Kilde: Fungerende amtsformand Vibeke Graves beretning på DSU-Storstrøms årsmøde i Nykøbing F., d. 23. april 1983.

DSU og SID-ungdom tager initiativ til en aktion på Nakskov Torv, der har til formål at åbne folks øjne op for Nakskovs situation. I aktionen indgik bl.a. et æsel, en kamel og en ko, der bar på nogle skilte, der med påskriften: "ØK og OTA er stædige", "Hvad puklede Nakskov-arbejderne for" og "ØK og OTA har malket resterne ud af Nakskov" og som DSU havde fundet på. DSU'erne Britt Jensen⁶⁷ og Charlotte Kristensen, der på det tidspunkt går på Nakskov Uddannelsescenter er også med til at arrangere en stor "Rock Danmark" koncert på det tidligere Thrige-Titan maskinværksted,

DSU-Nakskov og SID-Ungdom prøver at råbe beslutningstagerne op på Axeltorv i Nakskov i 1988

hvor unge på tværs af interesser går sammen om en række aktiviteter for at råbe Christiansborg og Slotsholmen op. DSU'erne sætter plakater op i hele byen og koncerten bliver en kæmpe succes. Rock Danmark aktiviteten og aktionen fører også til at Nakskov får et ungdomshus, som nu fungerer som lokalt spillested.

For Steffen Rasmussen fra SID-ungdom er det starten på et politisk engagement. Han bliver senere medlem af Storstrøms amtsråd, formand for 3F Lolland og nuværende medlem af Lolland Byråd. Britt Jensen er formand for DSU i 3 år, hvorefter hun fortsætter sit politiske arbejde i DSU- Rødovre, bliver opstillet til byrådet i Rødovre og vælges. Hun har nu mere end 25 år på bagen som byrådsmedlem og er nyvalgt borgmester.

Britt Jensen afløses af Tina Lindequist, der kommer ind i DSU-arbejdet via Rock Danmark kampagnen. Britt Jensen fortæller, at DSU i Nakskov på et tidspunkt havde så mange medlemmer, at der også blev basis for at danne en afdeling i Søllested med 10 medlemmer og at man i hendes tid også var involveret i en række valgkampe til byrådet for Hans E. Erenbjerg⁶⁸ og Freddy Blak til henholdsvis folketing og Europa - parlamentet.

Det var en god periode med godt samarbejde med DSU-Maribo og hvor DSU' s rejsesekretær Jan Kristensen støttede godt op.

---

⁶⁷ Kilde: bl.a. bogen "De svage, de stærke, fællesskab forpligter – om 25 års socialpolitik i Rødovre", Britt Jensen, 2019

⁶⁸ Hans E Erenbjerg blev valgt i folketinget første gang i 1971-73 og igen fra 1977-94. Før og efter den tid medlem af byrådet i Ravnsborg Kommune, hvor han i en periode var Viceborgmester.

Niels Chr. Devantier fra Maribo fortæller, at man samarbejdede godt mellem de lollandske afdelinger i den periode han var formand fra 1984-87. Man gennemførte bl.a. miljø- og klimakampagner og man afholdt et stort kredsmøde med den nye landsformand for DSU, Jens Christiansen i forbundshuset i Maribo. Det bekræftes af Poul Erik Hansen, der var kontaktperson for DSU i midt-firserne og som var rejsesekretær på Sjælland fra 1981-84.

DSU'ere på Lolland-Falster mødes med forbundsformand Jens Christiansen i Maribo i 1986

Integration kommer på dagsordenen

I 1987 fejrer DSU-Maribo 70-års jubilæum med reception, fest, optimisme og højt humør i "Folkets Hus". Samme år bliver en meget ung Anja Nordgård Svendsen formand for DSU-Maribo. Hun havde sammen med nogle jævnaldrende fået sin "politiske opdragelse" i DUI-Maribo. Anja husker, at den lille aktive kreds, der bl.a. talte hendes bror Tano Svendsen og Lone Hemmingsen holdt møder i det nybyggede og flotte "Forbundshus" i Maribo. Det var næsten for pænt og poleret til os, siger hun i dag. Det havde nok været bedre med noget mere "huleliggende", som hun husker de havde i DSU-Nakskov.⁶⁹

Anja Svendsen husker, at de var involveret i en række valg til folketings- og kommunalvalg i Schlüters regeringsperiode på landsplan og Finn Nielsens ditto som borgmester i Maribo. Det handlede bl.a. om at få Ole Løvig Simonsen valgt til folketinget. I perioden var der folketingsvalg i 1987, 1988 og 1990, hvor regeringens økonomiske politik, den begyndende "Tamilsag" og det såkaldte "atomvalg", der handlede om hvor vidt amerikanske krigsskibe måtte bære på atommissiler, når de lagde til i danske havne, prægede valgkampene. Valget i december 1990 blev en stor succes for Socialdemokratiet og DSU. Vi delte valgflæsk ud på "Torvet" og prøvede i det hele taget at sætte humør og fart i valgkampen, siger Anja i dag. Afdelingen arbejdede sammen med DSU-Nakskov, hvor hun husker Berndt Nicolaysen og Britt Jensen. Efter et

---

⁶⁹ Kilde: Artikler i Ny Dag og Folketidende, september 1987, Maribo Lokalhistoriske Arkiv

par år overtog hendes bror Tano Svendsen formandsposten og senere igen har hendes mindre bror Stefan Svendsen en periode i 1990'erne faklen.

DSU bidrager bl.a. til at sætte integration på dagsordenen i 1993, da DSU laver et fakkeltog sammen med Amnesty International i Maribo og efterfølgende et vellykket og afdæmpet debatmøde om flygtninge og indvandrere på Maribo Gymnasium, hvor der deltager 45 mennesker. Det er et varsel om, at flygtninge og indvandrerspørgsmålet kommer til at fylde meget i samfundet og i Socialdemokratiet frem mod år 2000.⁷⁰

I 1990'erne er det Poul Nyrup, der er statsminister efter 1993, og personer som Henrik Sass Larsen, Mette Frederiksen og Morten Bødskov der præger DSU på landsplan.

I samme periode er der stille om DSU på Lolland. Men i 1997 er Signe Lund med til at genstarte DSU-Nakskov. Hun er formand fra 1997-2000. Signe fortæller, at ikke mindst et par af de øvrige medlemmer, Steen Madsen og Jan Stryhn Larsen, var gode til at involvere deres netværk i DSU-arbejdet og somme tider var man 25 unge til medlemsmøderne i Socialdemokratiets mødelokaler i Fruegade i Nakskov.

En af de aktioner som DSU'erne fandt på var uddeling af gløgg på Axeltorv og i Søndergade, hvor de unge kunne formulere deres julegaveønsker. Julegaveønskerne var mange og ikke overraskende i pagt med nutidens ønsker: Flere uddannelsesinstitutioner til Lolland, Bedre SU, flere ungdomsboliger og et ungdommens hus. "Gaveønskerne" blev efterfølgende afleveret til byrådsmedlemmerne og pænt taget imod.

Både Steen Madsen og Signe Lund bliver senere byrådsmedlemmer. Steen før kommunalreformen i den gamle Nakskov Kommune og Signe i det nuværende byråd i Lolland Kommune, hvor hun er børneudvalgsformand.

DSU i 2000-erne

En kreds af unge, der primært går på Maribo Gymnasium engagerer i begyndelsen af 00'erne i DSU-arbejdet. Omkring 2000 dannes DSU- Østlolland. En lille gruppe unge med Andreas Kruse og Lars Steen i spidsen brød ud af DSU-Nykøbing og dannede DSU-Østlolland, der holdt deres møder i Metal Sakskøbings lokaler.

Karen Marie Kruse fortæller, at hun dagen før hun fyldte 14 år smed indmeldelsesblanketten i postkassen på banen i Sakskøbing efter hendes første møde i DSU Østlolland. Hun var for alvor blevet smittet af den politiske bacille. Karen Marie fortæller videre, at DSU havde fået lov til at bo i kælderen hos Metal i Sakskøbing. En kælder, der mest af alt lignede en sauna beklædt med brune træpaneler fra gulv til og med loft. De unge socialdemokrater havde dog eget køleskab, toilet og egen indgang fra haven. Hvad kan man ønske sig mere? Der blev holdt ugentlige møder, hvor kernetroppen var på 7-10 stykker og hvor der blev diskuteret politik, sunget røde sange og måske røget en enkelt cigaret eller 2 ledsaget af en vand eller øl. Ofte

---

⁷⁰ Kilde: Artikel i Folketidende 26. marts 1993.

var der oplægsholdere udefra, bl.a. den daværende formand for DSU Kristian Madsen, der nu i dag redaktør på dagbladet Politiken.

Når de meget unge DSU'ere fra Lolland var på regions- eller landskurser elskede de at sidde i rundkreds og synge "Imagine" eller "Desertøren". De ældre DSU'ere kiggede en anelse misundelse og "joined" tableauet, De regionale kurser blev holdt i spejderhytter rundt omkring.

Den nystartede afdeling og uden penge fik hjælp af DSU's rejsesekretær til at komme i gang. Gaverne til oplægsholderne var beskedne og som oftest selvproducerede, f.eks. et hjemmeindspillet bånd 😊. I tidens ånd, blev der drøftet "købesex" med en tidligere prostitueret, den svenske model og rollespil blev anvendt som metode til at illustrere omfordelingen i EU. Underholdningen på kursusaftenerne var også hjemmekomponeret og af skiftende kvalitet.

Karen Marie Kruse fortæller, at afdelingen modtog DSU's "afdelingspris" – "Guldkaramellen" for sit energiske arbejde. Derimod var de helt unge DSU'ere ikke så begejstrede for at deltage i DSU-kongresserne, fordi der blev fraktioneret for meget og fordi folk ofte blev pressede. Karen Marie har således aldrig deltaget i en DSU-kongres. "For os handlede det ikke om det interne politiske spil. Det forstod vi os ikke på. Måske var vi for naive, for unge, eller også var vi bre ikke interesserede", siger Karen Marie Kruse i dag næsten 20 år efter.

Til gengæld var det som ung fra Saksøbing en fryd at mødes med andre unge fra hele Danmark til de store landsdækkende kurser og træf. Påskekurset på arbejdskolen i Esbjerg var altid forårets helt store højdepunkt ligesom DSU-festerne i "Pumpehuset" i København med efterfølgende besøg på Togas Vinstue, der i øvrigt er ejet af en tidligere DSU'er, også var et hit. Senere flytter afdelingen sine møder til Maribo. I 2002 er det Karen Marie Kruse, der er formand og hun er samtidig formand for elevrådet på Maribo Gymnasium.

Hun afløses i 2004 af Christian Lærke Christensen fra Stokkemarke. Foreningen holder sine møder i Forbundshuset i Maribo og de er meget optagede af lokale spørgsmål, som flere uddannelsespladser og arbejdspladser til Lolland og foreningen samarbejder også med andre politiske ungdomsorganisationer (VU, SFU-Nakskov, og KU) under mottoet "Ungt Lolland". De gennemfører skolestart-kampagner og de blokerer Maribo Gymnasium for at protestere mod besparelserne på ungdomsuddannelserne. Foreningen engagerer sig også i internationale temaer, som f.eks. Israel-Palæstina-konflikten.

I disse år voksede DSU igen år efter år i Maribo og på Lolland. Foreningen blev igen kåret til årets DSU-afdeling på et landsmøde i 2006 for sin vækst, sine aktioner og sine kampagner. Foreningen tegnede således engang 20 nye medlemmer på et frikvarter. Foreningen deltager i kurser sammen med andre DSU'ere fra Storstrøms og Vestsjællands amter i Næstved. Her undervistes man af den senere boligminister Kaare Dybvad og Simon Redder. Man deltager i påskekurser på Esbjerg Højskole og på landskurser på "Ankersminde", en nedlagt skole i Gadsbølle på Fyn. Christian Lærke fortæller, at der var en kerne af meget aktive medlemmer på 10 og en række øvrige medlemmer.

DSU-afdelingerne i Nakskov, Saksøbing og Maribo holder fælles møder i denne periode og derfor er det også ligefor, at foreningen deltager i en fusion i 2007 med DSU i Nakskov og

Sakskøbing med Christian Lærke Christensen som formand, Sofie Seidenfaden, Hunseby som Næstformand og Mie Grave Christensen, Maribo som kasserer. Blandt de øvrige medlemmer var Sabine Lohse, Camilla Korsholm fra Sakskøbing og Mads Grave Christensen.⁷¹

I 2007 afløses Christian Lærke af Maria Petersen, som formand for DSU-Lolland. Hun bliver DSU'ernes kandidat til kommunevalget i 2009, men opnår ikke valg. Der er ifølge Haris Glamocak ikke opstillet DSU-kandidater op til kommunevalget i 2013. Harris Glamocak bliver opstillet som DSU-kandidat til Lolland Byråd ved kommunevalget i 2017 med Rasmus Hinsby Petersen, som hans "kampagnechef". Haris bliver 1. suppleant og kommer senere i byrådet.

Da Maria Petersen stiller op til byrådet i 2009, bliver Rebekka Abildstrup Hansen valgt til formand. Rebekka husker især nogle gode debatter med de unge i VU om "Frihed og Lighed". Hvad kommer først og er de hinandens forudsætninger? Rebekka er formand fra 2009-2011, hvorefter hun avancerer og bliver regionsformand for DSU-region Sjælland. I hendes periode var det mest de unge fra Maribo Gymnasium, et par stykker fra HTX i Nykøbing F. og et par fra Nakskov, der var aktive. Afdelingen havde 12-14 aktive og Rebekka Abildstrup husker det som en god periode. "Jeg og vi lærte meget. Vi lærte at organisere, at debattere og at have respekt for andres synspunkter, siger Rebekka. Jeg er glad for, at jeg valgte at gå til politik i stedet for fodbold eller håndbold", konstaterer Rebekka med glæde.

Selvom Rebekka ikke længere er medlem af DSU og Socialdemokratiet, så har denne periode været med til at forme hende. Jeg lærte at blive foreningsaktiv, siger hun. Hun er i dag aktiv i højskolebevægelsen og omkring Femø-lejren. Hun var en periode en meget energisk formand for 3F-ungdom. Men omkring 2012 -13 syntes hun, at Socialdemokratiet og DSU var blevet for højreorienterede i integrationsspørgsmålet og for akademiske i stilen. Jeg syntes de unge socialdemokrater var kommet for langt væk fra vores basis, understreger hun.

I 2011 blev Rasmus Nielsen formand for DSU-Lolland og i en periode i 2012-13 var Andreas Abildstrup Hansen formand.

I 2016 gennemfører DSU-Lolland ifølge Haris Glamocak den anden fusion med Julie Pagh Petersen som formand. Hun afløses i 2017 af Haris Glamocak som formand.

Foreningen får igen greb om arbejdet efter 2016. De er fortsat en lille gruppe af meget aktive medlemmer. Da medlemmerne bor på forskellige steder på Lolland afholder afdelingen deres møder på skift hos 3F i Maribo og i Nakskov. Harri Glamorac fortæller, at der er afdelingsmøde én gang om måneden og de drøfter, hvordan de kan sætte ungdomspolitik og ungdomsråd på dagsordenen frem til kommunevalget i 2017. De sætter også Integrationspolitik på

---

⁷¹ Christian Lærke Christensen bliver rejsesekretær og senere organisationssekretær for landsforbundet i 2008-09. Sofie Seidenfaden bliver valgt til Københavns Borgerrepræsentation i 2017. Mads Grave Christensen bliver senere valgt til formand for DSU Vesterbro i København og fungerer som "kampagnechef" for 3 på hinanden følgende DSU-kandidater til Københavns Borgerrepræsentation: Jonas Bjørn, Rune Dybvad og Sofie Seidenfaden, der alle blev valgt.

dagsordenen. Her er den nuværende forbundsformand Frederik Vad på besøg for at debattere med og opildne de unge lollikker. I 2018 sætter klima og vedvarende energi og Lollands muligheder på dagsordenen i en debat med borgmester Holger Rasmussen.

Afdelingen deltager i kursus- og kampagneaktiviteter på regions- og på landsplan og de lærer at lave kampagner. Det har senest Kasper Roug haft glæde af i folketingsvalgkampen i 2019 og Haris Glamocak i valgkampen til byrådet i 2017.

Den nuværende DSU-formand på Lolland, Julie K. Madsen, inspirerer bl.a. folketingsmedlem Kasper Ploug og Viceborgmester Vibeke Grave

Opsummering

Hvad har så karakteriseret DSU' s arbejde på Lolland gennem (mere end) 100 år?

Det gennemgående træk har været, at DSU både har været optaget af de lange linjer i politiken, det idemæssige, det internationale og det ideologiske. Men man har også været optaget af dagligdagen og det nære. Bedre arbejdsforhold til lærlinge, flere ungdomsboliger, bedre SU og kampen for lokale væresteder for unge. DSU har udviklet sig over tid. Søgt at udvikle nye aktionsformer i pagt med samtiden, nye måder at mødes på og nye måder at lære på. Selvom DSU i dag er en langt mindre organisation end i 1930'erne og selvom virkefeltet er smallere, så spiller DSU fortsat en rolle i at udvikle ledere til arbejderbevægelsen og til samfundet lokalt og centralt. DSU er kort sagt en god træningsbane.

I perioder har DSU været kritisk, endog meget kritisk overfor Socialdemokratiet, mens de unge socialdemokrater i andre perioder er blevet opfattet som "en dikkende lammehale" til moderpartiet. DSU har historisk set fungeret bedst, når organisationen har haft lidt bid. Nedenfor har jeg søgt at sammenfatte en række iagttagelser over de godt 100 år.

Talentfabrik

Statsminister Mette Frederiksen nævnte i sin tale til DSU-jubilæumsreceptionen d. 7. februar 2020, at DSU i høj grad har været og er en talentfabrik, der sikrer at nye ledere til Socialdemokratiet og arbejderbevægelsen. Hun fremhævede, at 17 ud af de 20 nuværende socialdemokratiske ministre har en DSU-baggrund.

Men DSU' s betydning er langt bredere end til at være rekrutteringsbane for kommende ministre og statsministre.

Mange ledere, der har trådt deres barne- og/eller ungdomssko i DSU på Lolland, er blevet borgmestre, byrådsmedlemmer, formænd for fagforeninger og interesseorganisationer m.m.

Det gælder Børge Jørgensen, der blev borgmester i Nykøbing F, Benny Sonne, der blev borgmester i Nakskov, Verner Larsen, der blev borgmester i Maribo, Britt Jensen, der nu er borgmester i Rødovre, eller Johannes Pjengaard, der var borgmester i Sakskøbing i 1950'erne, ligesom Ralph Lysholt Hansen, Vibeke Grave og Jacob Sehested Grove, der alle blev medlem af folketinget efter deres DSU-tid.

Min lille beretning fra Lolland indeholder masser af eksempler på dette.

Nogle har også haft glæde af skoling i deres kommende erhverv f.eks. som embedsmænd og andre igen fik nogle organisatoriske evner, som de anvendte som træner eller idrætsleder.

Et godt eksempel på det sidste er Helge Bech fra Hunseby. Han var DSU-formand i 1940'erne. Her viste han store evner for at organisere. Dette organisationstalente anvendte han senere

som træner i Hunseby og i LFHF og som formand for Hunseby Gymnastikforening, hvor klubbens dame- og herrehold begge spillede i håndbolddivisionen.

Et andet eksempel er Finn Larsen, Maribo, der i mange år har været politisk aktiv og aktiv i sin faglige organisation, men som måske mest er kendt for sit enestående engagement i kajak-sporten i Maribo og på landsplan, for hvilket han for få år siden fik Team-Danmarks lederpris.

DSU`erne var unge, når de fik ansvar

Mange DSU`ere er gennem tiden fortsat i politik efter at de slap ungdomsorganisationen. De har derfor som meget unge taget et samfundsmæssigt ansvar. På nationalt plan gælder det langt de fleste af de 17 nuværende ministre i Mette Frederiksens regering, der har en DSU-for-tid. Men dette fænomen er altså ikke nyt. Statsministre som Hans Hedtoft, H. C. Hansen og Jens Otto Krag var også meget unge, da de blev ministre, partisekretær, partiformænd m.v. Det samme gælder for unge DSU`ere på Lolland, der valgte at blive aktive i lokalpolitik, fagforeningsformænd m.v.

Kampagneorganisation

DSU`erne har tidligt lært at organisere sig effektivt også selvom de ofte har været få. Mange socialdemokratiske borgmestre og folketingskandidater på Lolland har set værdien af at have DSU med på holdet, når der har været valgkamp og ofte har er det også lykkedes at få valgt DSU-kandidater til byråd – regionsvalg eller folketingsvalg.

Frække, agile og pragmatiske

DSU skal helst være lidt kritiske overfor moderpartiet. De trives bedst, når de bider Socialdemokratiet lidt i haserne. De skal helst være lidt idealistiske og lidt frække. 100 års historie bevidner, at når DSU er blevet for loyale og ukritiske overfor moderpartiet, så er man blevet tandløse og uinteressante for de unge.

DSU`s kampagneplakater har i årtier været de "frækkeste", når der har været valgkamp. Hvem husker ikke plakater med Anker som James Bond eller plakaten "den gode, den onde og den sjove" med Uffe Ellemann Jensen i rollen som den sjove.

DSU er en lille organisation og derfor også hurtig og agil. Men DSU har som oftest også ageret pragmatisk. Da DSU skulle føre valgkamp til Europa - parlamentet på Lolland i 1979 havde vi vores egen nationale DSU-kandidat, Ove Fich. Men socialdemokratiet på Lolland førte valgkamp for den lokale kandidat Ole Løvig Simonsen⁷². Løsningen blev selvfølgelig, at DSU lokalt førte valgkamp for begge kandidater.

---

⁷² Ole Løvig Simonsen har repræsenteret socialdemokratiet i kommunalbestyrelserne i Stubbekøbing og i Maribo. Det sidste sted har han også været Viceborgmester og kandidat for S til borgmesterposten. Medlem af folketinget første gang i 1981. Valgt først i Maribo-kredsen og senere i Nykøbing-kredsen. Boligminister i Poul Nyrups regering i 1990`erne og mangeårig gruppeformand for S på Christiansborg.

Det ligger i DSU' erens DNA, at man både er kritisk og konstruktiv og der er grund til at minde fremtidens DSU-Lolland om, at det kritiske DNA giver afsættet til også at være konstruktiv. DSU`ere har ofte tidligt lært kompromisets kunst, men historien viser, at man ikke må lære det for hurtigt.

Andre hilseformer

Ved læsningen af de gamle dokumenter erfarer man, at når DSU'erne har skrevet til hinanden, så har man ikke afsluttet med " Med Venlig hilsen". Nej, man har ofte skrevet med kammeratlig hilsen eller med Socialistisk hilsen. I 1930'erne skriver Richardt Bech "Med soc. Hilsen" til medlemmerne i Hunseby. Så kan det selv bestemme om soc. står for "socialistisk" eller "socialdemokratisk" 😊

Kompetenceudvikling

DSU har haft mange forskellige måder at skole sine medlemmer på gennem de 100 år. Da mulighederne for at rejse var mindre end i dag holdt man studiekredse eller skabte små medlemsbiblioteker, hvor medlemmerne kunne låne opbyggelig socialdemokratisk litteratur.

I mange år var vinterhøjskolerne på arbejderhøjskolerne sidestykket til bøndernes ophold på folkehøjskolerne.

I 1979 skabte DSU sin egen "Sommerhøjskole" ovenpå et nyt kursussystem med 8 grundlæggende moduler. Indtil 1993, hvor "Solhavegård" gik konkurs dannede kursusejendommen i Espergærde rammen om DSU' s egen højskole – og kursusvirksomhed.

Fra begyndelsen af 1970'erne til omkring 2010 dannede Esbjerg Højskole rammen om DSU' s traditionsrige påskekurser, hvor mange DSU' ere -også fra Lolland – har fået en grundlæggende skoling kombineret med socialt og kulturelt samvær. I dag har DSU sin egen kursus-ejendom i en nedlagt folkeskole på "Ankersminde" øst for Odense.

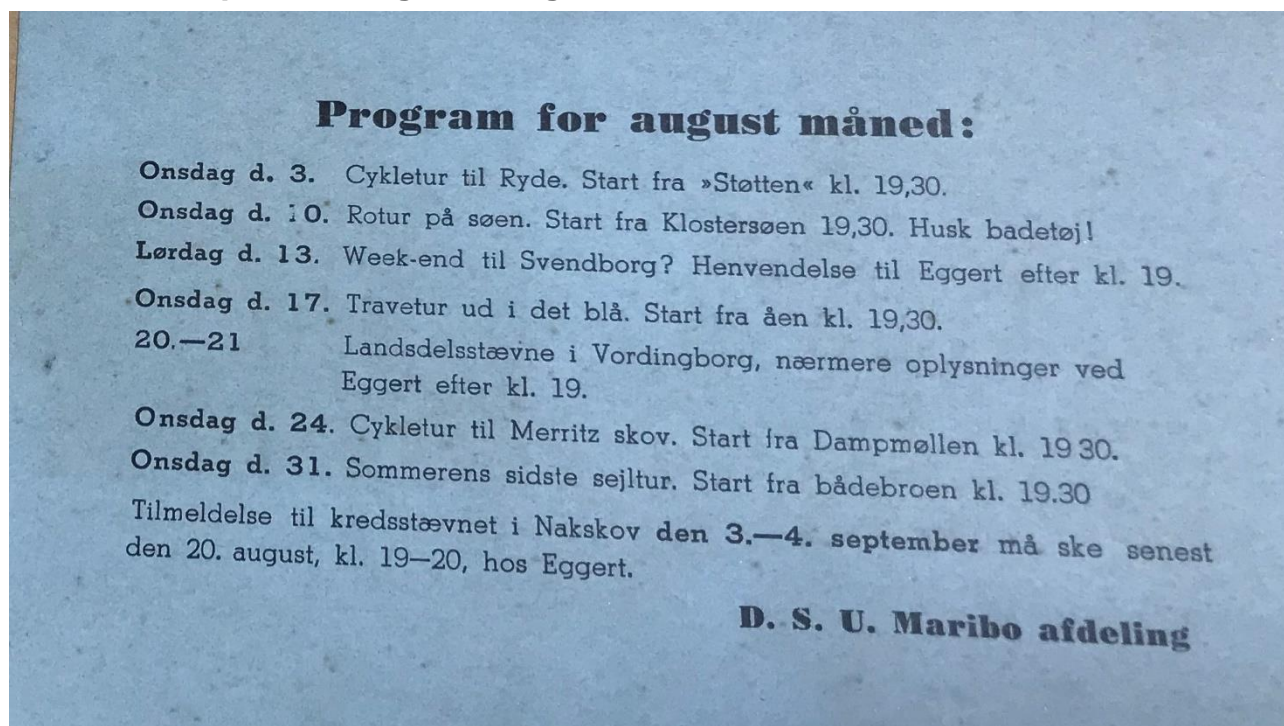
I ungdommen stiftes venskaber

For mange DSU' ere har arbejdet og engagementet i den socialdemokratiske ungdomsbevægelse haft en særlig betydning. Det er her man for alvor har lært at organisere og engagere sig. "Jeg er glad for at jeg valgte, at gå til politik i stedet for at gå til fodbold. Det har givet mig så meget", siger en af tidligere DSU-formænd. Mange har også knyttet livsvarige venskaber gennem DSU og mange har fundet deres kæreste eller ægtefælle gennem ungdomsarbejdet.

Ove Fich var medlem af DSU' s forbundsledelse i 1970`erne og blev herfra valgt som generalsekretær for IUSY. Mangeårigt medlem af Europa-parlamentet fra 1979-89 og medlem af folketinget fra 1990-99. Medlem af regionsrådet for S fra 2006-09.

Mere end en politisk ungdomsorganisation

Dette program fra sommeren 1946 bekræfter, at DSU havde andet end politik på programmet⁷³

Indtil omkring 1960 var DSU på Lolland mere end en politisk ungdomsorganisation. Det var før ungdomsskolens og ungdomsklubbernes tid og før de mange fritids- og kulturtilbud til børn og unge. Foreningerne havde derfor også et mere alment formål, hvor man indstuderede sange, sketch, dilettant, talekor og gik til engelsk og tysk m.v. Men man hyggede sig også med bordtennis, bob med meget andet. Den bredere almene funktion forsvinder i løbet af 1960'erne med velfærdssamfundets udvikling, hvor der kommer ungdomsklubber, hvor ungdomsskolen kommer til at stå stærkt og hvor der kom nye fritids- og kulturtilbud til børn og unge i regi af fritidsloven. Velfærdssamfundet var altså med til at fjerne nogle af de opgaver de politiske ungdomsorganisationer havde haft. Det var også tilfældet for VU og KU, selvom VU fortsat i 1960'erne var en stærk "balforening".

På grundlag af det ovenfor anførte bliver de politiske ungdomsforeninger mere snævre i deres mål og måske mere elitære og det er en medvirkende årsag til, at DSU fra 1960'erne får færre medlemmer og at der ikke mindst i 1960'erne bliver stille om DSU.

---

⁷³ Foreningen deltog også i turneringer i håndbold og orienteringsløb og om vinteren blev der spillet bordtennis og bob. Eggert er Eggert Sonne. Anden generations DSU'er og bror til Benny Sonne.

Internationale i deres ageren og udsyn

Min granskning af DSU-afdelingernes protokoller m.v. fortæller også en historie om medlemmer, der har haft en internationalt udsyn. Internationale spørgsmål har altid været på dagsordenen på møder i afdelingerne og gennem alle årene har DSU'ere deltaget i internationale lejre i Norden og i Europa, ikke mindst i mellemkrigsårene og i tiden efter 2. verdenskrig.

Familier har præget DSU på Lolland i generationer

Nogle familier har præget DSU's virksomhed på Lolland i flere generationer. Det gælder f.eks. familien Sonne i Maribo og Nakskov, hvor Marius Sonne allerede var sekretær, da distriktsorganisationen på Lolland-Falster blev stiftet i 1917 og sønnerne Eggert Sonne og Benny Sonne begge blev aktive i næste generation og ligeledes Benny Sonnes børn. I Hunseby svingede familien Bech taktstokken i flere generationer og i Nakskov leverede familien Høj Nielsen markante formænd i 1950'erne. I Maribo har familien Grave været aktive i DSU i hele 4 generationer siden Harald Grave kom til Lolland fra Fyn som ung mejerist i begyndelsen af 1930'erne.

DSU'erne kender den røde sangbog

Af gamle DSU-protokoller fremgår, at medlemsmøder altid blev startet og afsluttet med en sang. DSU'erne har lært at holde af den røde sangbog fra de var helt unge og når man er til arrangementer med gamle DSU'ere gjalder sangen med en særlig klang. Det gamle ord om "at hvad man i ungdommen nemmer, man ikke i alderdommen glemmer" gælder i højeste grad her.

De ledende DSU'ere er blevet yngre og der er heldigvis kommet flere kvinder til

I de første mange år var de ledende DSU-formænd af den modne slags. En forbunds- distrikts- eller lokalformand kunne godt være midt i 30'erne før de gik af. Det ændrede sig efter kongressen i 1967, her valgte man en purung forbundsformand og man lavede forbundslovene om, så man ikke var valgbar, når man var fyldt 30 år. I dag er de fleste lokalformænd heldigvis langt yngre og DSU er også gået fra at være en organisation, hvor mændene dominerede langt op i 1960'erne og 1970'erne til at der i DSU's nyeste historie har været mange kvinder i ledelsen af DSU på Lolland.

Den socialdemokratiske presse har betydet noget ekstra for DSU på Lolland.

Når man "forsker" lidt i historien er det tydeligt, at DSU på Lolland har haft glæde af samarbejdet med en avis, der var udgivet og ejet af arbejderbevægelsen/fagbevægelsen.

Ny Dag, tidligere *Lolland-Falsters Social-Demokrat*, udkom på Lolland og Falster fra 1901-94, og avisen bidrog til, at DSU's aktiviteter blev omtalt, også selvom skiftende DSU-formænd ikke altid har været tilfredse med dækningen.

Den skiftede navn til *Ny Dag* i 1950. Særligt efter 1. verdenskrig oplevede avisen fremgang på sydhavsøerne, der som tidligere beskrevet var karakteriseret ved at have mange arbejdere i

industrien (ikke mindst i Nakskov) Oplagsfremgangen fortsatte også efter 2. verdenskrig og avisens popularitet gjorde, at den i 1971 havde udkonkurreret de øvrige aviser i Maribo og Nakskov. Eneste konkurrent på Lolland-Falster var *Folketidende*, som dog med tiden også åd sig ind på *Ny Dag*. Men *Ny Dag* og Bornholmeren overlevede meget længere end de øvrige socialdemokratiske provinsaviser.

Social-Demokratens og Ny Dags tidligere hovedbygning i Nakskov, der i dag huser Lokalhistorisk arkiv. Overfor står statuen af Bresemann, der havde stor betydning for avisen, byen, arbejderbevægelsen og DSU.

Ny Dag blev ramt af økonomisk krise som følge af en skærpet konkurrencesituation, og A-pressen besluttede med dags varsel at lukke avisen, der udkom sidste gang 25. oktober 1994.

Interview med den nuværende formand for DSU-Lolland i 100 års jubilæumsåret, Julie K. Madsen

Hvorfor blev du medlem af DSU?

Jeg meldte mig ind i DSU under valgkampen til folketinget i 2015. Jeg var træt af, at Dansk Folkeparti fik så mange stemmer på deres indvandrerpolitik.

Jeg har været vant til at diskutere politik og samfundsforhold ved spisebordet derhjemme og jeg er opvokset i et "rødt hjem", men mine forældre er ikke superaktive socialdemokrater.

Jeg var 13 år da jeg meldte mig ind i DSU og gik i skole i Nakskov. Nu tager jeg EUX (kombinerer gymnasiefag og smedefag) og er i lære som smed i Nørre Alslev.

Hvad er du og DSU Lolland optaget af?

Klima og miljø fylder meget i vores afdeling. Vi er lige nu i gang med en kampagne mod madspild. Og vi planlægger en aktion i forhold til supermarkederne, hvor vi laver mad af de varer de smider ud.

Vi har også haft et debatmøde sammen med DSU Guldborgsund, hvor Ole Bronne Sørensen (tidligere S-borgmester i Stubbekøbing og nuværende byrådsmedlem i Guldborgsund) fortalte hvad kommunerne kan gøre for at fremme klima og miljø. Det var meget spændende

Hvor mange medlemmer har I?

Vi har en 25-30 medlemmer og heraf er de 10 aktive. De bor spredt ud over Lolland kommune i Nakskov, Maribo, Søllested og Holeby. Vi holder rigtig mange møder og aktiviteter sammen med DSU Guldborgsund. Det giver god mening.

Hvor længe har du været formand?

Jeg blev formand i sommeren 2019, så jeg har ikke så lang erfaring 😊. Jeg er 18 år, er optimist og optaget af, at der sker noget i vores område.

Hvad gør I for at "uddanne" jer til aktive og dygtige DSU'ere?

Vi gør rigtig meget. Vi deltager i kurser på DSU's kursusejendom "Ankersminde" udenfor Odense og til påske tager vi på det traditionelle DSU-kursus på en af fagbevægelsens højskoler.

Hvad er dine ønsker for DSU og for Lolland?

Jeg håber, at der er flere unge, der efter endt uddannelse bliver på Lolland og at flere familier med ressourcer flytter til øen. Jeg tror på, at hjulene igen vil bevæge sig fremad på Lolland, bl.a. på grund af Femern Bælt byggerierne. Vi bidrager i DSU til at udbrede det positive budskab om Lolland, for vi skal også selv gøre noget for at sikre fremgangen efter at hjulene i nogle år har rullet bagud. Personligt er jeg meget optaget af broer. Jeg vil gerne konstruere

broer og bygge bro. Derfor drømmer jeg også at læse til bygningsingeniør, når jeg er færdig med EUX på CELF.

Den nuværende DSU formand for Lolland Julie K. Madsen i front foran "selfie-maskinen" ved DSU's 100 års jubilæumsfest på Nordhavn, København d. 8. februar 2020. Hun har lokket kredsformand Kurt Kristiansen, Jane Frimand, tidligere forretningsudvalgsmedlem i forbundet, Vibeke Grave og Per B. Christensen, tidligere formænd for DSU Maribo-Sakskøbing, Finn Larsen, tidligere forbundsformand for DSU og Jacob Laursen, tidligere uddannelsessekretær i DSU's landsforbund med sig foran kameraet.

En samling af mærker, som DSU-medlemmer kunne købe for at bidrage til valgkampe og til mange andre formål

Formænd for DSU

Udvalgte DSU-formænd (det mangelfulde kildemateriale gør det desværre ikke muligt at frembringe en total liste. Der kan derfor også være små unøjagtigheder vedrørende årstal.)

Maribo amt (Lolland-Falster)

1917 -1921: Viggo Christensen, Nakskov

1921-1923: E. Vagnsø, Nykøbing F.

1923: Otto Larsen, Nykøbing F.

1929-34: Jacob Sehested Grove, Nakskov

1935: Karl Erik Hansen

1946-49: Ralph Lysholt-Hansen, Nykøbing F.

1949-53: Bent Poulsen, Nakskov

1959-1965: Børge Nielsen, Eskildstrup

Storstrøms amt

1973-76: Allan Holst Andersen, Vordingborg⁷⁴

1976-78: Jørgen Rasmussen, Rødby

1978-80: Per B. Christensen, Maribo-Sakskøbing

1980-82: Niels Ole Kragh, Nr. Alslev

1982-83 Lene Rasmussen

Vibeke Grave, konstitueret

1983-85: Ann Britt Hansen, Nykøbing F.

1985-86: Niels Lund

1986-89(90): Annette Jacobsen

Jeppe Grønholt, St. Heddinge

Martin Sun Larsen, Nykøbing F.

Afd. Maribo-(Sakskøbing)

Ejnar Petersen, 1924

Sofus Winther, 1928

Carl Hansen, 1929 (Sofus Winther er soldat)

Jørgen Christiansen, 1930

Svend Thorsen, 1931

Carlo Hansen, 1932

Kaj Petersen, 1933

Karl Erik Lindstrup, 1934

Harald Grave, 1937

Hans Ejnar Fabiansen, 1937

Gerhardt Larsen, 1938

Otto Hansen, 1939

Børge Jørgensen, 1940-42

Ove Grave, 1942

Edmund Christensen, 1943-48

Ejnar Larsen 1948

Edmund Christensen 1949-52

1950'erne

Kjeld Grave,

Immanuel Nielsen, 1957-61

Annette Grave (1974-76)

Per B. Christensen (1976-78)

Vibeke Grave (1978-80)

Bente Nielsen (1980-83)

Poul Erik Hansen, kontaktperson

---

⁷⁴ Allan Holst Andersen bliver senere borgmester i Dragør

Niels Chr. Devantier (1983-87)
Anja Nordgaard Svendsen, 1987 -89
Tano Svendsen 1989-92
Stefan Svendsen, 1993-94
Karen Marie Kruse (2002-2004)
Christian Lærke Christensen (2004-07)

DSU- Nakskov

1917-21: Viggo Christensen
1923: Johannes Christensen
1936: Tage Wendt
1950'erne
Poul Høj Nielsen
Knud Høj Nielsen
1960'erne
Erik Poulsen
1970'erne
Jytte Clausen 1979-81
Allan Larsen 1981-82
Jacob Scharf 1982-84
Berndt Nicolaysen, 1985-86
Britt Jensen 1986-89

Tina Lindequist / Charlotte Kristensen
1989-90

Jan Stryhn Larsen

Signe Lund 1997-2000

Lolland afdeling efter 2007

Christian Lærke Christensen, 2007

Maria Pedersen 2008-09

Rebekka Abildstrup Hansen 2009-11

Rasmus Nielsen 2011-12

Andreas Abildstrup Hansen 2012

Julie Pagh Petersen – 2016-17

Haris Glamocak (2017-19)

Julie K. Madsen 2019-

Udvalgte formænd for andre afdelinger:

1923:

Sakskøbing afdeling: E. Jørgensen

Eskildstrup: Christian Nielsen

Nykøbing: Otto Larsen

Stubbekøbing: Lindgren Jensen

Kilder

Arkiv.dk

Nakskov Lokalhistoriske arkiv

Maribo Lokalhistoriske arkiv

Artikler fra Lolland-Falsters Socialdemokrat, Ny Dag og Folketidende

Scrapbøger fra Jacob Sehested Grove og Per B. Christensen

DSU-protokoller fra DSU-Maribo amt og DSU-Maribo i tiden fra 1918 til 1949

Samtaler med nuværende og tidligere DSU' ere på Lolland

90 års jubilæum, DSU' eren, 2010

75 års jubilæum, Fortællinger om DSU, 1995

Vi malede byen rød, Peter Christensen, DSU/FH, 2020

Ungdom mellem to verdenskrige, Johannes Jacobsen, Januar 1945, Fremad

Nakskov Socialdemokratiske forenings 100 års jubilæumsskrift, 1984

Maribo socialdemokratiske forenings 100 års jubilæumsskrift, 1991, Verner Hansen og Per B. Christensen

Forandring under de røde faner, Henning Kjeldgaard, DSU 85 år, 2005.

Ung i politik, DSU 1920-1970, udgivet ved DSU' s 50 års jubilæum, Erik Christiansen

Ingen sejr uden kamp, DSU 60 år, Peter Christensen, SOC, 1980.

Biografien om Jens Otto Krag, 2 bind, Bo Lidegaard, Gyldendal

Biografien om Per Hækkerup, Nicolaj Bøgh, Aschehoug

Biografien om H.C. Hansen, Claus Bjørn, Fremad

Gustav Pedersen, Erindringer og konklusioner fra et liv i politik, Fremad, 1979, Tage Kaarsted og Jørgen Thomsen.

Bogen om H. C. Hansen, redigeret af Viggo Kampmann og Jul. Bomholt, 1960, 2003

Hartvig Frisch-hans personlighed og gerning, Hans Hedtoft og M. K. Nørgaard, Fremad, 1950

Hartvig Frisch-mennesket og politikerens, Niels Finn Christiansen, Chr. Ejlers forlag, 1993

De svage, de stærke, fællesskab forpligter – om 25 års socialpolitik i Rødovre, Britt Jensen, 2019⁷⁵

Danske borgmestre 1970-2018, Ulrik Kjær og Niels Opstrup, Kommunalpolitiske Studier, 33/2018, SDU

Nakskov 1931 – Ådalen 1931, Forlaget Modtryk

Nakskov 31, Søren Kolstrup, Spar Knægt

Modstandsfolk i Nakskov, Aktive senior borgere i Nakskov